

7
70
QUAESTIONUM PHILOLOGICARUM

SPECIMEN

ORATIONIS ADITIALIS

INDICENDAE CAUSSA

PROPOSUIT

HENR. CAROLUS ABR. EICHSTAEDT

PHILOSOPHIAE DOCTOR ET PROFESSOR PUBL.

EXTRAORD. IN ACADEMIA LIPSIENSI

A. D. XXI SEPTEMBR. MDCCCXCVI H. IX

IN AUDITORIO PHILOSOPHORUM

LIPSAE

EX OFFICINA SAALBACHIA

QUESTIOMUM THEOLOGICARUM

SPECIMEN

ORATIONIS ADITIVAE

INDICENDAE CAUSA

PROPOSIT

HENR CAROLUS ABR. EICHSTADT

PHILOSOPHUS DOCTOR ET PROFESSOR THEOL
 IN ACADEMIA LIBERALE

A. D. MDCCCXXXI

IN AUSTROPHILORUM

LIPSIÆ

EX OFFICINA BARTHOL

VI
Insigne nobis et laetandi et gratias agendi argu-
mentum obtulit indulgentia SERENISSIMI
ELECTORIS, FRIDERICI AUGUSTI, de-
mandanda nobis in celeberrima hac litterarum
Universitate Professione Philosophiae Publica
Extraordinaria: cui solennibus verbis auspican-
dae quum iam proludenda quaedam sint audito-
rum invitandorum caussa, ita mentem ad scri-
bendum sese applicantis occupavit illius cogi-
tatio indulgentiae, ut de alia re praefari, quam
de ipsa laetitiae nostrae caussa, nequeamus.
Etenim si beneficii in se luculenti magnitudo

augeri, cumularique gratia potest conciliantium
auctoritate, conferentium voluntate ac iudiciis,
tribuendi tempore: quî vacuus esse possit ani-
mus sensu laetitiae, quum sit traditum nobis
beneficium per eos, quorum benevolentiam
summa mentis pietate prosequimur, tributum
ab iis, quorum omnia munera nobis debent
esse gratissima, concessum denique eo tempore,
quo vocatis ad externos patria nobis propediem
relinquenda videretur. Tanta igitur et tam
multiplex quum esset collati in nos beneficii
commendatio; iam dudum gestiit animus gra-
tias agere SERENISSIMO PRINCIPI NOSTRO,
eius AMICIS bene precari, ACADEMIAE eius-
que tum Patribus, tum Civibus fidem, obse-
quium, benevolentiam publice spondere ac
testificari. Id facere, annuente Deo, cona-

bor

bor die Mercurii proximo, praemissa oratione pro studiis humanitatis; quae studia si negligantur aut parvi pendantur, verendum est, ne et caeterae disciplinae fulcro suo ac praecipuo ornamento destituantur, et ipsa Academia nostra magnam antiquae gloriae partem amittat.

Tali autem orationi indicendae parum auspicata fortassis videbitur prolusio, quae tota versatur in critico argumento, neque adpersas habet eas illecebras legendi, quae ab alienatos ab istis studiis animos reducere possint et ad quamdam cum iis familiaritatem contrahendam invitare. Scio et fateor. Neque dubito, futuros esse multos, qui adspernentur huius materiae tenuitatem, eamque si non a studiis, quae ab adolescentia et dilexi maxime et colui, certe

ut orationi meae adituali frequentes faventesque intersint. Quo quidem benevolentiae exoptatissimo documento quemadmodum muneris nostri auspicia reddentur splendidiora, omnisque tum diei solennitas, tum gratiarum actionis religio adaugebitur atque illustrabitur: ita beneficii illius memoriam fore sempiternam, in referendaque gratia et studio assiduum, et pietatem iucundam, pollicemur, recipimus, vovemus.

P. P. in Universitate Artium Lipsiensi, die
Dominica xvii post Trinitatis, anno a C. N.
elolcccxcvi.

C A P U T I.

Imitationis poëticae observatio quem usum praestet Critico.
Virgiliana Theocriti imitatio. Ex ea Theocriti locus, et
Propertii ex Theocrito et Bione, restituitur. Obiter H. Ho-
merici in Apollinem versus emendatur.

Imitationis quae ratio fuerit apud veteres, in primis
poëtas, quae vis ei sit tribuenda, qui limites consti-
tuendi, tametsi nondum sic declaratum a quoquam
est, ut distinctis poëtarum variis aetatibus et quasi
familiis, generalibusque observationibus ad singulo-
rum vel locorum vel carminum exempla traductis,
argumentum explicatum, limataque veritas et pror-
sus enucleata videatur: tamen sunt nonnulla ex hoc
genere ab intelligentibus viris quum animadversa
prudenter, tum utiliter admonita, quae studia legen-
tium adiuvent, praecipientium subtilitatem acuant,
censorumque iudicia regant ac moderentur. In his
autem illa potissimum cautio diligenter est nostra
aetate inculcata, ne, tractandis veterum poëtarum
operibus, temere aucupemur loca similia, similitu-
dinisque inani specie decepti, praestantissimis inven-
toribus

toribus crimen imitationis cum magna ipsorum iniuria inferamus *). Est nimirum haec insignis multorum levitas, qui poëtis malint ingenii, quam sibi doctrinae laudem deesse. Quibus quum acriter sese et merito opposuerint, qui patrociniū ac defensionem poëtarum susceperunt; tamen horum etiam defensio, ne latius, quam par est, evagata, rectum iudicium pervertat, suis, si quid video, circumscribenda est terminis. Quemadmodum enim in poëtis primariis, qui ingenii sui impetum, suaque ipsorum sunt

*) Post brevem, sed acutam, BECKII nostri hac de re admonitionem (in Commentat. academicis de interpretatione veterum scriptorum, pag. CX.) non defuerunt quidem omnino, qui de imitatione poëtica scribere instituerent. Verum illi, nimio fortasse defendendorum poëtarum studio abrepti, nihil attenderunt neque ad varias illorum classes et aetates, neque ad diversa, quae sequerentur, consilia; sed, ut fieri solet in excusatione eorum, quos diligimus, in contrariam partem sic deflexerunt disputando, ut ne in iis quidem, vel carminibus vel carminum locis, imitationem agnoscerent, quibus apertissima illius im-

pressa essent vestigia. Cautius multa et circumspectius hoc in genere praeceperunt R. HURDIUS duabus illis disputationibus de imitatione poëtica et notis imitationis poëticae, quae insertae sunt To. II. commentarii in epistolas Horatianas, pag. 97. seqq., CAR. GODOFR. SCHREITERUS de Horatio Platonis aemulo (Lips. 1789. 4.) et IOH. CHR. SCHWABIUS in egregio libello Von dem Einflusse der Nachahmung fremder Werke auf den vaterländischen Geschmack, Berolin. 1788. 8. Add. DAV. RUHNKENII praefationem ad Timaeum, p. XX. seqq. ed. secundae.

sunt exempla sequenti, haud patienter sedulitatem
 feras illorum, qui propter levem similitudinis um-
 bram sententiarum lumina aliunde petita, colorem
 orationis ex alio ductum existimant: ita in caeteris,
 quos secundi ordinis poëtas appelles, praesertim Ro-
 manis, qui toti pependerunt ab imitatione Graeco-
 rum, penitusque sese insinuarunt in eam, quae his
 familiaris fuerat, componendi loquendique consue-
 tudinem, indagandum est diligentissime imitationis
 studium, in lucemque etiam iis ex locis protrahen-
 dum, qui primo aspectu fallere queant lectoris non
 exercitati satis, nec diu multumque in scriptis vete-
 rum volutati, iudicium. Quippe magni est mo-
 menti ad rectam et accuratam scriptoris censuram
 hoc officium, pertinetque omnino ad humanitatis in-
 geniique fructum, nosse, utrum a se ipse, an ab alio
 sua habeat auctor. Quis autem nescit, permultos
 tam callide fecisse imitatores, ut, quas transsum-
 pserant, sententias nunc latius exponerent, nunc va-
 riis modis ornarent; imagines non tam sequendo ex-
 primerent, quam significarent alludendo, aut inver-
 tendo adumbrarent; tractationis ordinem mutarent,
 omnemque imitandi rationem novis artificiis tege-
 rent ac veluti dissimularent? Haec carmina, vel
 carminum loca, quamvis luculentiores praebeant et
 uberiores materiem formandi acuendive iudicii cri-
 tici, seu, ut hodie loqui amant, aesthetici: nihilo-
 minus tamen etiam in illis, quae imitatricem operam
 manifestius produnt, multa sunt, quae ab interprete,

si suo velit officio fungi, negligi nullo pacto debeant. Ad haec enim loca unice pertinet, quod est multorum et scriptis propagatum *), et comprobatum exemplis, in accurata observatione imitationis tantum inveniri non modo interpretationis, verum etiam criticae exercendae praesidium, ut ipsa scriptoris intelligentia constare sine illa observatione vix possit. In re notissima ne deducamus lectores ad deverticula locorum communium, in uno subsistere Virgilio iuvat. Hunc ad Theocriti exemplar ita se scimus applicavisse, ut modo singulos versus singulasque carminum particulas iuvenili, ut videtur, studio verteret, modo plures Syracusani poëtae locos conflaret in unum; ut sententias, per varia carmina dispersas, pro consilii et argumenti ratione coniungeret, coniunctas exornaret suo modo ac variaret; ut denique, quod in primis operae pretium fuerat animadvertere, pastoritios flores ex iis etiam legeret Eidylliis, in quibus nihil esset ruris, pastoritii nihil, quaeque adeo vehementer a toto hoc genere abhorrerent. Qui quidem ambitus Virgilianae imitationis, latissime patens, quum parum fuisset iudicibus nonnullis perspectus, ab aliis consulto ad erroris praesidium traductus, et ad indolem virtutesque Theocriteorum quorundam carminum

*) Prae caeteris cf. DAV. Bibliotheca Critica, Vol. III. RUHNKENII Epist. crit. p. P. I. p. 8. et IMMAN. 63., DAN. WYTTEBACHII THEOPH. HUSCHKII Epist. Descriptio ac specimen crit. p. 3. seqq. editionis opp. Plutarchi, in

num diiudicandas inepte usurpatus; profecto mirum non est, tot sinistra de his et absona prodiisse iudicia, quae alio loco tetigi: sed illud mirationem faciet, quod et ad nostram rem propius spectare nemo non intelligit, et ipse crebrius demiratus sum, ab iis, qui criticam Theocrito operam navare vellent, Maronearum comparatione eclogarum haudquaquam tantum, quantum res et ratio postularent, in tollendis corruptelis actum, sed aliquanto etiam minus, quam oportuisset. Labet igitur, quantum criticae utilitatis ad Theocritum nostrum ex tali comparatione adhuc redundare possit, uno alteroque exemplo planum facere.

In primo Eidyllio Daphnis, morti vicinus, idemque Veneris irrisione ad iram provocatus, lascivae Deae acerbissime exprobrat furtivos amores, quos in Anchisae olim et Adonidis amplexibus exercuerat. Ibi versu 109 haec occurrunt:

Ὠραῖος ἔ' Ὠδωνίς, ἔπει' καὶ μᾶλα νομεύει,
καὶ πτῶκας βέλλει, καὶ θηρία τᾶλλα διώκει.

Quo in loco vere et subtiliter, ut solebat, VALCKENARIUS (in notis ad priorem Decem Eidylliorum editionem, p. 29.) aliquid Theocriteum desiderari iudicavit. Profecto enim omnis ista oratio, nisi interpretando emolliatur per inversionem aliquam particularum, quod Arethusae elegantissimo auctori placuit, non solum ab eo, qui exspectabatur, sententiarum tenore recedit, sed abhorret etiam vehementer a brevitate lacessentis, qua Daphnis in superioribus

rioribus (v. 105. 106.) usus, concisa opprobria, et non satis aperta, cum acumine quodam iecerat. Venerem ibi ablegarat in montem Idam, Anchisae commoratione et amoribus nobilitatum. Simile quid expectabamus facta nunc mentione Adonidis, quem et ipsum levis Dea deperierat. Sed ecce! improvisum est et prorsus inopinatum, quod subiicitur: formosum esse Adonidem, ^{sup} quando quidem (quia) etiam oves pascat. Siccine vero formosus ille fuit ideo, quod oves pasceret? et quid omnino hic opus erat Daphnidi, causam suam tueri commemoranda alius pastoris pulchritudine? Non latuit REISKIO, quam aliena ab hoc loco ista iaceat sententia. Sed vir ille praeclarus quum esset in vitiis orationis poëticae odorandis sagax interdum, in tollendis fere semper infelicissimus, omninoque, ut vere existimavit novissimus Plutarchi et unicus instaurator, DAN. WYTTENBACHIVS, ex omnibus ingenii facultatibus iudicium, sive datum a natura, sive negatum, minime excoluisset; huic quoque versui correctiones adhibuit, quas cum multis aliis similibus, incitata festinatione profusis, omnino satius videtur in posterum silentio premi, quam opprimi vituperio ac reprehensione. Felicius cessit emendandi periculum EL DICKIO, qui Valckenarii nutum sequutus, tentabat:

Ἰδὲ αἶψα καὶ Ὀδωνίς ἐπὶ Ἀγκεσί μᾶλα νομεύει.

Correctionem Eldickii nuper repetiit HEINRICH, praeclarus Gottingensis disciplinae philologus, in
 Audiamus A
 Obser-

Observationibus in auctores veteres p. 60. Mihi corrigendum videbatur:

Ὠρεῖται χ' Ὠδωνις Ἐπ' Ἀκτῇ μάλα νομεύει,
sensu non minus perspicuo, mutatione levissima.
Ἐπ' ἀκτῇ sic occurrit apud Homerum Il. β, 395,
Anacreontem LI, 12. p. 186 ed. Fischer. recentiss.,
Euripidem Hec. 28. aliosque permultos, quorum
loca congerere, merus est labor digitorum. Addam
hoc, Ἐπ' Ἰνώποιο ῥέεθροις REIZIUM nostrum eadem
ex norma restituisse Homericō Hymno in Apollinem,
v. 18, ubi nunc vulgatur: Ὑπ' Ἰνώποιο ῥέεθροις.
Adscripserat Vir optimus Euripidis Phoen. 581. ἐπ'
Ἰνάχου ῥοαῖς. — Caeterum satis usitatum est poëtis,
collocare pastores ad flumina, in locis irriguis (πίσσα),
quae pecori pascendo maxime idonea sunt. Auctor
carminis inter Theocritea XXV, 9.

Ποῖμναι — νέμονται ἐπ' ὄχθαις ἀμφ' ἑλισσύντος,
Coluthus de R. H. v. 101.

Κουρίζων ἐνόμει Πάρις πατρῷα μῆλα,
Ποιμαίνων δ' ἐκάτερθεν ἐπὶ προχοῇσιν Ἀναύρου,
et, qui primus a nobis nominari hoc loco debebat,
Virgilius Eclog. X, 10.

Et formosus oves ad flumina pavit Adonis.
Tametsi enim persuasissimum nobis est, (quod etiam
monitum video in Ephemeridibus litterar. univers.
Ienae prodeuntibus, a. 1791. no. 221. p. 332.) tur-
batum esse omnem istum Maronis locum, omissa
Veneris oratione, cuius loco Grammaticus aliquis
ineptum illud emblemata infererit;

nostrum

nostri nec poenitet illas,

Nec te poeniteat pecoris, divine poëta:
tamen et hoc perspicere nobis videmur, contagionem
depravationis non tam late manasse, quin Theo-
criti versum, prout emendatus nostra opera est,
plane expressum a Virgilio agnoscamus. Praestat
praeterea haec imitatio Romani poëtae attento lectori
id tamquam adventiciae utilitatis, ut secure possit
damnare Toupii correctionem, in Epistola de Sy-
racusiis p. 339 propositam: "Ὠρεσιος χ' Ὠδωνίς —.
Qua de re etiam Valckenarius monuit. Sed mi-
rum quiddam est, quod Toupius ad tuendum id,
quod coniecerat, in epistola ad Eduardum data
huiusque editioni Theocriti (Cantabrig. 1779. 8.)
p. 178 inserta, monitori perspicacissimo reposuit:
Virgil's formosus Adonis is nothing to the
purpose. If he followed Theocritus, he
followed a bad Copy. Nam etiamsi conce-
dendum sit, quod, exemplo in medium allato, in
primis Ruhnkenius Epistolae criticae pag. 65. de-
monstratum ivit, doctissimum Romanorum poëta-
rum prava Codicis lectione aliquando in fraudem fuisse
inductum: tamen pervelim scire, qua tandem aucto-
ritate restitutam Theocrito vocem Toupius munien-
dam putarit. Polybiani certe loci (X. p. 835.), quem
addidit, auctoritatem nullam esse, sponte quivis
intelligit. Neque adjuvare Toupii rationem potest,
quod Theocritus alibi Adonidem narrat ἐν ὠρεσί-
μαλα νομεύειν (Eid. III. 46). Variant enim in talibus
poëtae.

poëtae. Et aliis quidem Adonis tum maxime, ut cum Ovidio loquar (Metamorph. X, 535), per iuga, per sylvas dumosaque saxa vagari dicitur, quum venatoris personam et partes ei tribuunt. Hinc fortasse corrigendus est locus PROPERTII Lib. II. Eleg. XIII, 55, quem MUSCHKIVS nuper, sagacissimus Criticus (Epistolae criticae p. 51), non persanavit quidem, sed ad sanitatem tamen propius adduxit:

Testis, cui niveum quondam percussit Adonin

Venantem Idalio vertice durus aper.

Illic formosum gemuisse, in saltibus illis

Diceris effusa tu, Venus, isse coma.

Editiones vitiose exhibent: Illic formosum iacuisse paludibus illis. Sed poëta mihi respexisse suo more videtur vel Theocriti locum, si modo carmen Theocriti est, XX, 35.

αὐτὸν Ἀδωνιν

Ἐν δρυμοῖσι φίλασε, καὶ ἐν δρυμοῖσιν ἔ-
κλαυσεν,

vel Bionea ista, Eid. I, v. 19.

Ἄ δ' Ἀφροδίτα

Λυσάμενα πλοκαμῖδας, ἀνὰ δρυμῶς ἀλά-
ληται

Πενθαλέα.

Vix opus videtur plura nunc subiicere ad meam Theocritei versus emendationem vel tuendam, vel exornandam, ut quam BECKIVS, Vir eruditissimus, iampridem luce publica dignam existimavit. Is re-

tento, quod proposueram, scribendum praeterea suspicabatur:

ᾠδῶνις χ' ὡραῖος ἐπ' ἔκτα μᾶλα νομύσει.

V. Commentationes eius academicae de interpretatione veterum scriptorum, pag. LXXXVIII. Interim, ne aut veritatis studio aut amicitiae officiis defuisse videar, serio admonitos cupio lectores, mea ut non amplectantur ante, quam ea ponderaverint, quae acutissimus IACOBS in Prolegomenis ad Bionem et Moschum p. VI. seq. de hoc ipso loco disputavit. Ab tali enim emendatore lubenter mihi patiar palmam praeripi. Sed quae nuper coniectura excidit Musaei editori Lipsiensi in Auctario Emendationum p. 44, hanc, quia Reiskianis peior est, ne meis quidem hoc in genere lusibus anteponendam esse existimo.

CAPUT II.

Pertractatur nobilissimus Theocriti locus in Epithalamio Helenae. Νύξ nusquam pro Σελήνῃ, neque Nox pro Luna. Ἄναξ de utroque Deorum sexu. Pindari locus explicatus. Ἀνιέναι intransitive ponitur. Verborum τρέχειν, θέειν, currere, exquisitae et rariores significationes.

In elegantissimo illo carmine, quod Helenae nuptiis dicatum a Theocrito est (Eid. XVIII), Spartanae virgines, choro ante cubiculum instituto, felicem praedicant sortem Menelai, cui prae tot aliis praestantissimis viris contigerit, ut nobilissimam sibi pulcherriamque puellam matrimonio iungeret. Qua gratulatione honestum quasi vestibulum aperitur ad venustatem et caeteras virtutes Helenae concelebrandas. In his autem laudibus in primis comparationes quaedam eminent: quibus ut cogitari nil potest, neque ad sensum iucundius, neque ad exornationem carminis exquisitius: ita nullus in toto Eidyllio locus invenitur, qui interpretum ingenia magis exercuerit. Consentaneum itaque videtur, eum per partes tractare. — Prior comparatio haec est:

Ἄως ἀντέλλοισα καλὸν διέφαινε πρόσωπον
Πότνια νύξ, ἅτε λευκὸν ἔαε χειμῶνος ἀνέντος,
Ὅδε καὶ αἱ χρυσέα Ἑλένα διεφαίνεται ἐν ἡμῖν.

Qui versus etsi non sunt ita obscuri aut depravati, ut de mente ac sententia poëtae ambigi possit: tamen in iis oratio, diligentius considerata, duplici videtur incommodo laborare. Primum enim in priore versiculo desideratur particula, quae comparationi inserviat, siquidem durius est, quod nonnulli suaserunt, voculam *αὐτῆς* ex sequenti versu retorquere ad primum. Deinde verba *πότεννα νύξ* non habent, quo recte referantur. Quo autem plures fuere, qui Criticam loco emendatricem admoverent; eo minus instituti ratio patitur, omnes denuo coniecturas recensere, quarum in optimis editionibus mentio iam facta est. Immorari paullulum lubet in his, quae post HARLESII editionem proditae, criticam nondum censuram subierunt: de caeteris, quas nuper ANTONIUS DREXL in Spicilegio observationum in Theocritum p. 92 — 100. erudita ubertate diiudicavit, brevi liceat et universa admonitione defungi.

Quemadmodum igitur TOUPIUS sua correctione verba violentius disiecit, ordinem turbavit, facilitatem constructionis impediit: ita caeteri in eo videntur a veritate aberravisse, quod transpositione versuum, in qua communem emendationum suarum velut arcem posuerunt, vel sententias, certo inclusas ac definito versuum numero, constitutos ultra terminos proferrent: id quod HEINSIO potissimum accidit: vel membrorum tollerent concinnitatem, duasque comparationes, ab Aurora alteram, alteram a

Vere

Vere petitam, in unam imaginem compingerent ac veluti condenserent. Quo nomine REISKII et KOEHLERI conamina reprehendenda veniunt. Accedit, quod ratio nulla apparet, quare puellae in comparatione simpliciter instituta, neque ullo animi repentino motu concitata, sed leniter fluente, et ad magnam non modo membrorum, sed singulorum quoque verborum concinnitatem comparata *), confestim ad Noctem sese converterint, eamque per apostrophem quamdam appellarint. Quod enim AHLWARDUS V. Cl. ideo factum hoc existimabat, quoniam Epithalamia illa noctu fuissent decantata, id certe non magis probabitur idoneis iudicibus, quam quod GAIL, novissimus Theocriti editor atque interpres, in secunda et plena carminum Theocriteorum editione, (Paris. 1792. 8.) p. 469. subnotavit: pour mieux marquer cette opposition (noctis et aurorae), l'auteur fait une apostrophe à la Nuit.

Princeps exstitit ELDICKIUS, qui, servato ordine versuum, restituere membrorum aequalitatem,

B 3

et

*) Explicavit hoc Arethusaе auctor p. 9. 174. Plane diversa ratio est loci Theocritei, Eid. II, 79, quem amicus aliquando mihi reponebat. In illo liberior est cursus narrationis exemptae concinnitudinis vinculis. In

nostro aequalitas et quasi orbis orationis, per versus 26 — 31 parili modo fusae, obstabat, quo minus arbitrium poëticum variandae illius libidinem induceret.

et particulam comparationi necessariam apto loco subinferre tentaret. Eius correctionem FINCKENSTEINI nuper non tam versio, quae a sensu recedit, quam dilucida et accurata explicatio (Arethusae pag. 173) nobilitavit:

Ἄως ἀντέλλοισα καλὸν ἄτ' ἔφαινε πρόσωπον
Πότνια ΝΥΧΘ', ἅτε λευκὸν κ. τ. λ.

Eldickii vestigiis instituisse BINDEMANNUS videtur, cuius ratio in Wielandi Mercurio (April. a. 1792. p. 338.) primum proposita, dein in germanica, quam Berolini a. 1793. emisit, Theocritearum reliquiarum versione (p. 374) repetita et copiosius declarata est:

Ἄως ἀντέλλοισα καλὸν ἄτ' ἔφαινε πρόσωπον
Πότνια ΝΥΧΘ', ἅτε λευκὸν ἔαρ χειμῶνι ἀν-
έντι —

Qua in correctione me non imaginis oblatae animo novitas offendit, qui tribuere aliquid didicerim poëtarum libertati; sed offendit insolentia loquendi, qua emendator dativis suis νυκτὶ et χειμῶνι exprimi voluit in Gegenwart der Nacht, in Gegenwart des Winters; offendit item mutandi audacia, denique epitheti, quod nocti adiicitur, ignavia et magna hoc in loco ieiunitas.

Neque vero praetereunda est HUSCHKII coniectura, quam Gothana Theocriti editio, Iacobsii studio renovata, p. 162 suppeditat. Legendum ille
suspi-

susplicabatur: Ἄ ὥς ἀντέλλοισα — et πότνια νύξ
 ἄτε, quae (Helena) ut veneranda exoriens
 Luna. Persuaserant enim viro doctissimo operosae
 nonnullorum observationes, Νύκτα Graecis pro Σε-
 λήνῃ, Noctem Romanis pro Luna dici. Quod
 falsissimum est. Quamquam ipse Burmannus id
 docere annisus est, primum ad Valerium Flaccum p.
 473, tum ad Calpurnii eclog. I, 77. p. 558, deni-
 que ad Virgilium Aen. X, 162, cui inter recentiores
 etiam ii accesserunt, quorum nomina vulgo pro ar-
 gumentis sunt. Doctrina Burmanni ne quem forte
 posthac deludat, ut me quidem diu delusit; volo
 commentum illud tribus verbis redarguere. Fluxit
 nimirum error ex eo, quod Viri docti aut ignorarent,
 aut confunderent mythicas rationes poëtarum, qui,
 inde a Tragicorum potissimum aetate, Nocti etiam,
 ut Lunae, ad imitationem currus Solis, equos tri-
 buerunt et currus, ipsamque matrem siderum
 appellaverunt, quam sequantur stellae tamquam li-
 beri. V. Heynii Excursus ad Virgil. Aen. II. To. II.
 p. 289. et ad Tibullum p. 100. Poëtica haec idioma-
 tum tamquam communicatio postquam ingeniosis
 hominibus placuisset: introducta est subinde inter
 utramque Deam aliarum quoque rerum communitas et
 consociatio. E pluribus, quae huc pertinent, mytho-
 rum enarratoribus relinquenda, nunc unum illud at-
 tingam, Nocti pariter atque Lunae Somnum consti-
 tui aurigam. V. Statii Theb. II, 59. 60. XII, 307. Clau-
 dian. b. Gild. 213. Iam quum Nox extulisse dici-
 tur

tur sidereum caput (Ovid. Metam. XV, 31), aut ipsa assurgens cingi astris (Valer. Flacc. V, 567, quamquam is versus iure suspectus est Heinsio), ideoque apparere aurea, h. e. *ἀσείνη* (Arat. Phaenonom. 695), quae puro coelo fulgeat (Calpurn. Eclog. I, 77, *καθαρή ἐνὶ νυκτί*, Arat. Prog. 51); quum matris sequi currum lascivo sidera fulva choro finguntur (Tiull. II. Eleg. I, 87); poterant sane proclivi errore ista omnia trahi ad Lunam, quam poëtae, tum graeci, tum latini, imaginibus haud dissimilibus illustraverunt. V. Herrmanni Mythologia Lyricorum p. 59. Sed vocanda erant in auxilium poëtarum loca, ubi, Noctem hac ratione describi, manifestis et indubitatis appareret indiciis. Opacae noctis iter in memorabili illo contextu Virgilii (Aen. X, 162) nihil movit Burmanni animum: afferenda igitur sunt, quae percellant. Quaelia illa sunt apud Orpheum Hymn. in Noctem: *κυαναυγής, ἀστροφεγγής*, v. 3; *ὑπνοδότεια, νυχταυγής*, v. 8; *ἡ Φάος ἐκπέμπει ὑπὸ νέστερα*, v. 10; pariter H. in Astra VI, 3. *ἀσέρες οὐράνιοι, Νυκτὸς φίλα τέκνα μελαίνης*; aut apud Euripidem Ion. 1150. *μελάμπεπλος δὲ Νύξ ἀσείρωτον ζυγοῖς ὄχημ' ἔπαλλεν, ἄστρα δ' ὠμάρτει θεᾷ*. Aliquantum diversa ratio est versus Euripidei in Phoenissis 546, ubi Valckenarius verbis *νυκτὸς ἀφεγγές βλέφαρον* descriptionem putabat Lunae contineri. Sed fallebatur Vir Summus. Obstat enim adiectum epitheton *ἀφεγγές*: obstant etiam astronomicae rationes, iubentes verba simpliciter

citer de Nocte intelligi, quae cum Sole annuas vices paritatis lege expleat. Huc etiam ducit nos parallelus locus Philonis Iudaei p. 734. E. πάντα ἰσότης, τὰ τε κατ' οὐρανὸν καὶ τὰ ἐπὶ γῆς, εὖ διατάξατο νόμοις καὶ θεσμοῖς ἀκινήτοις. τίς γὰρ ἀγνοεῖ τοῦθ', ὅτι ἡ λίσσῃ μεμέτρηνται πρὸς νύκτας ἡμέραι, καὶ πρὸς ἡμέρας νύκτες ἰσότητι διασημάτων ἀναλογούντων. Reliqua loca si ad eundem modulum exigantur; non arbitror, citius futurum esse, qui Burmanni commento in posterum fidem conciliet, quam qui Lunam etiam pro Nocte, Noctem pro Sole antiquis poëtis dictam fuisse contendat. — Sepultis ingeniis quid non affingimus philologi!

Neque enim firmitus fuit fundamentum, cui suas nuper coniecturas superstrueret HEINRICHUS, Observatt. in auctores veteres p. 70, corrigendum ratus :

Πότνια Νύξ ἄτε, λευκὸν ἔαρ χειμῶνος ἀνέντος,
Ἄως τ' ἀντέλλοισα καλὸν διέφαινε πρόσωπον.

Plura sunt in hac correctione, quae displiceant; illud palmarium, quod Νύξ pro Luna accipitur. Hinc etiam sponte iudicabitur, cur acquiescere in Codicis Vaticani lectione nequeamus, quam humanissimus Vir, applaudentibus aliis, ibidem eodem modo commendavit. Ea sic habet :

Ὡς ἀνατέλλοισα καλὸν διέφαινε πρόσωπον,
Πότνια Νύξ, ἄτε λευκὸν ἔαρ χειμῶνος ἀνέντος.

Gratiam tamen apud nos iniit Heinrichius, qui lectioni codicis non bonae bonum sensum subiiceret, nec poëta indignum. Fuerunt enim, qui, ingenio incertum, an Wartonianae editionis usu, ad eandem lectionem delati, Menelai sponsam non dubitarent cum Nocte comparare. Ecce tibi verba PAGNINI, Itali interpretis (Annotazioni p. 104): Io credo di poter racconciare questo passo con leggerissimo cambiamento: Ὡς ἀνατ. — Come sorgendo la veneranda Notte discopre il suo vezzoso sembiante, come il discopre la candida primavera al terminare del verno. At quis umquam, sana mente praeditus, Nocti tribuit καλὸν πρόσωπον, aut suam voluit cum ea puellam comparari? Praetermissem haec, quae ab ona sunt, nisi mentem tetigisset AHLWARDI nota, (Zur Erklärung der Idyllen Theokrits, Rost. 1792. p. 153), qui, in quo ipse offendit, alios reprehendit. E duabus enim, quas proposuit, coniecturis sicut unam ex Pagnini notatis arreptam arbitrere: ita etiam alteri, qua legendum statuit,

Πόντια νύξ, ἄτε, λευκὸν ἔαρ, χειμῶνος ἀνέντος

Ἄως ἀντέλλοισα καλὸν δῖφαινε πρόσωπον,

tanta intercedit cum Koehleriana similitudo, ut, dum hanc repudiavit, vir doctus suo se ense iugulasse videatur. Koehleri autem correctio ob quae ferri non possit, et nos supra significavimus.

Claudat agmen emendatio DREXLI, hominis satis ingeniosi, qui ad veritatem proxime accessisse sibi videbatur rescribendo:

ΝΥΚΤΟΣ ἄτ' ἀντέλλοισα καλὸν διέφαινε πρόσωπον

Πότνα αἰὼς ἢ λευκὸν ἔαρ χειμῶνος ἀνέντος.

Cuius emendationis quo minus vel elegantia agnoscat, vel probabilitas assensum eliciat, obstare dictum duritiem structurae, tum mutandi licentiam.

His praemissis, quum area sit perpurgata; restat, ut exponamus, quo modo nos Eldickii nutum sequuti, unius litterae immutatione genuinam poëtae scripturam instaurandam esse arbitremur. Legendum *):

Ἀὼς ἀντέλλοισα καλὸν ἄτ' ἔφαινε πρόσωπον

ΠΟΤΝΙ ἌΝΑΞ, ἄτε λευκὸν ἔαρ χειμῶνος ἀνέντος

Ὡδὲ καὶ αἱ χρυσεὰ Ἑλένα διεφαίνεται ἐν ἡμῖν.

Wie ihr reizendes Antlitz die hehre

Königin Eos

Strahlend enthüllt; wie der Lenz nach

entwichenem Winter uns lächelt:

Also strahlet auch uns der goldenen

Helena Schönheit.

Qua ratione ut satis cautum putamus, ne turbetur

C 2

oratio-

*) Huius loci et aliorum quorundam emendationes si quis aliquando verbo indicatas legis meminerit in Ephemeridibus univers. litterariis, quae Ienae in lucem prodeunt; sciat is, ne auctorem furti incuset, eum, repetendis illis et uberius hoc loco firmandis, non expilavisse nisi sua ipsius scriinia.

orationis concinnitas, neu coalescant in unam imaginem, quibus duplex comparatio continetur: ita nemo, opinor, mutatum reprehendet vocabulum *διέφαινε*, qui reputaverit animo, simplicis verbi haud minorem hic esse vim, quam compositi, quod ex versu 28 huc ablatum, facilitatem comparationis impediabat. Denique, quod caput est, expulsa iam tandem eo, quem diu temere occupaverat, loco *πρότῃα* *Νύξ* nihil amplius negotii Criticis facesset. Omne enim valde bono cessit Aurorae appellationi, non illi longius arcessitae, nec redundanti otiose, sed quae novam comparationi virtutem et insignius robur conciliare videatur. Pronus autem lapsus erat librarii in usu vocabuli *ἀναξ* exquisitiore; in cuius vocabuli locum verba substituit, facta mentione Aurorae noctis amatori sponte obvenientia. Nimirum in verbis iis, quae antiqui poëtae de utroque genere adhibuerunt, qualia sunt *ὁ καὶ ἡ θεός* (v. Vossius ad Catullum p. 259. Verheyk ad Antoninum Liberalem p. 191), *ὁ καὶ ἡ ἀνδρωπός* (v. Valcken. ad Theocriti Adoniazusas p. 395), *ὁ καὶ ἡ ἡθεός* (v. Ernesti ad Callimachi H. in Delum v. 295) aliaque notiora, reponendum quoque est, in primis si de sexu deorum sermo est, vocabulum *ἀναξ*. Quem eius usum, olim ignoratum a plerisque, ab aliis impugnatum, ut fit, et reiectum, quamvis MITSCHERLICHUS, Vir Celeberrimus, in praeclara nota ad Hom. H. in Cererem v. 58. sic videretur a suspicione vindicavisse, ut nos quidem cum HUSCHKIO (Epistolae crit. p. 82) amplecti illius

illius auctoritatem non dubitarem: tamen exortus nuper est Vir doctissimus, CAR. DAV. ILGENIUS, qui in nova Hymnorum Homericorum editione (p. 517. seqq.) de usu vocis denuo ambigeret, suggereretque firmamenta caussae copiose et coniuncte, tum infirmandis contrariis, tum suis confirmandis. Quamobrem non licet ab hoc loco ante discedere, quam, ponderatis argumentis omnibus, quibus Vir doctissimus ad labefactandas Mitscherlichii rationes usus est, et huius sententiam, et nostram simul emendationem sustentaverimus. In qua omni disputatione dissentiendi libertatem amicitiae, qua optimum Virum a multis inde annis complectimur, candor atque integritas facile excusabit. Quod igitur Mitscherlichius primo provocavit ad locum Pindari, Pyth. XII, 6, recte, ut arbitror, et bene provocavit, tantummodo falsus in hoc, quod de Thia putaret poëtam dicere, qui diceret de nobilissima Siciliae urbe, Agrigento. At perparum profecto interest, de dea, an de urbe dicatur ἄναξ. Voluit quidem Erasmus Schmidius pro ὦ ἄνα legi ὦ ἄνασσ', sed nullis ille argumentis inductus, nisi quae ipse ex insolentia usus arripuisset. Ilgenius autem quod Scholiasten negat legisse ὦ ἄνα, licet interpretatus sit ὦ δέσποινα, quia ad illustrandum rariorem usum τοῦ ἄνα haud dubie aliquid additurus fuisset; miror equidem amici modestissimi paene immodestam postulationem, qui plura voluit illustrationis caussa ab Grammatico addi, ubi, quae adderet homo dili-

gens, sed idem parcus verborum, plane non habebat. Tantum ergo abest, ut glossam eius ex textu vel a scribis, vel a primis editoribus esse correctam putem, ut ex hac ipsa glossa glossematis, quod in controversiam venit, veritatem defendam. Sed quid multa de lectione? Dat nobis Ilgenius, germanum esse $\alpha\acute{\nu}\alpha$, et Scholiasten vere ita legisse: nihilominus tamen, quod, quo referendum sit $\alpha\acute{\nu}\alpha$, interpretes fluctuent, usum vocabuli femininum dubium manere atque incertum profitetur. Alii enim, auctore Scholiasta, novam statuunt esse apostrophem ad Proserpinam; alii ad Nympham Agrigentinam, tutelarem urbis, referunt. Ilgenius autem neque de Proserpina, neque de Nympha, aut numine urbis tutelari, capiendum locum existimat, sed de Agrigento ipso, ut poëta urbem censeatur per quamdam prosopopoeiam alloquutus. Id verum sane est, 'Αγῆρας masculini esse generis, ut poëta urbem, in personam mutatam, tamquam virum alloqui potuerit. Confirmant hoc Polybii quaedam loca; non is quidem, quem Ilgenius ipse adduxit ex Historiar. lib. IX, 21. p. 175. ed. Ern., propter casus secundi ambiguitatem nihil fidei afferentem; sed alia loca, ut Hist. I, 17. T. I. p. 40. ed. Schweighäus., et plura fortasse, quae non opus est inquirere, quum longe alia sint Ilgenianae sententiae impedimenta. Dabo itaque integrum Pindari locum, quemadmodum interpunctus est a Viro doctissimo et explicatus, ut, quid sit, quod reprehendam, plane perspicui queat:

Αἰτέω

αἰτέω σε, Φιλάγλας, καλ-
 λίστα βροτεῶν πολίων,
 φερσεφόνης ἔδος, ᾧ
 τ' ὄχθαις ἐπὶ μηλοβότου
 ναίεις Ἀκράγαντος εὖ-
 δματον κολώναν· ὦ ἄνα,
 ἵλαος ἀθανάτων
 ἀνδρῶν τε σὺν εὐμενείᾳ
 δέξαι σεφάνωμα τόδ' ἐκ
 Πυθῶνος εὐδόξω Μίδα.

Hic Ilgenius censet poëtam non ad id, quod praedi-
 cati loco est, καλλίστα βροτεῶν πολίων, sese accom-
 modare, dicentem ὦ ἄνα, ἵλαος cet., sed ad id, quod
 pro subiecto sit, Ἀκράγας, quod nomen reticeatur.
 Constructionem vero putat hanc esse: ὦ ἌΝΑ (Ἀκρά-
 γας), Φιλάγλας, καλλίστα βροτεῶν πολίων, ἔδος φερσε-
 φόνης, ἌΤ' ἐπὶ ὄχθαις μηλοβότου Ἀκράγαντος εὐδματον
 κολώναν ναίεις, αἰτέω σε, κ. τ. λ. Iam etiamsi con-
 cedamus tantisper, verba sic strui debere, uti struxit
 Ilgenius: tamen, nisi prorsus fallimur, ex omni
 nexu et complexione verborum necessitas oritur, in
 vocabulo ἄνα femineum sexum agnoscendi. Obsecro
 amicum per suam ipsius perspicacitatem, si quis ista
 legerit latine hunc in modum conversa: O REX,
 splendoris amica, pulcherrima urbium, Pro-
 serpinae sedes, QUAE in collibus Acra-
 gantis habitas, etc., quis tandem tam abnormem
 loquendi licentiam perferat? Amplius dicendum et
 ingenue profitendum est. Ista structura verborum,
 ad

ad quam Vir doctus confugit, nemini, credo, probabitur, cui cor saepius salierit, Pindari iterata lectione commotum. Removenda est post vocabulum *κολώναν* maior interpunctio, et tres versus priores de urbe intelligantur, sequentes inde a verbis *ἄ τ' ὀχθαίς ἐπὶ — ὦ ἄνα* cet. de Nympha, cui poëta Reginae nomen aptissimo loco imposuit. Sentiet lector, Pindarico flumini assuetus, quam idonea sit et efficax ista verborum consequutio, cum vi quadam sistens veluti gradum orationis, quae cursim ferebatur antea et provolvebatur. Sufficiant haec de Pindari loco. Qui si recte a nobis tractatus est, ducem se nobis atque vindicem ipse praebebit, caeterorum locorum momenta et indolem investigaturis. Et in CALLIMACHI quidem fragmento (Bentl. CV. p. 477. Ern.) quum Ilgenius duriores sese ostendit Is. Vossii (ad Catullum p. 259) correctioni: *Δὴν δηναιογλύφου, ὦ ἄνα, ἥσθα σανίς*, non contendam ego adversus amicum, modo ne ipse Benteleianam: *Δηναίου γλυφάνῳ ἄξοος ἥσθα σανίς*, verisimiliorem esse contendat. Quamquam hanc etiam Toupus Cur. Noviss. in Suidam p. 219 suam fecit. Acquiescamus uterque in optima emendatione Huschkii l. c. p. 82, quae ut sensus facilitate commendatur, ita controversum vocabuli usum nobis vicissim commendat:

*Οὐπω Σμίλιδος ἔργον εὐξοον, ἀλλ' ἐπὶ τεθμοῦ
Δηναίου ἀγλυφός, ὦ ἄνα, ἥσθα σανίς.*

In hoc autem loco etsi Huschkio lubenter sum ad-
 stipulatus: tamen in Euripidis Troad. 98. non invenio
 satis idoneam causam, quae lectorem iubeat Ioh.
 Brodaeī sententiae magis accedere, ἀνα exponentis
 per ἀνασσα, quam Ios. Barnesii, qui verbum illud
 pro ἀνάσσει positum arbitratur. Sic enim et So-
 phocles verbum adhibuit Ai. 194, et pluribus locis
 Homerus. Verum SUIDAE testimonium, vercor, ne
 immerito repudiaverit Ilgenius, monentis de eodem
 vocabuli usu, et ad Aeschylī auctoritatem sic provo-
 cantis, ut de errore aut vitio Glossographi vix possit
 homini non nimis suspicioso suspicio ulla suboriri:
 Ἄναξ, Θελυκῶς, οὕτως Δισχύλος. Neque ego dubito, quin
 Criticorum sagacitas plura olim in lucem prolatura
 sit exempla, quae mutata librariorum stupore, istum
 usum vocabuli tueantur. Laetabor interea, si meae
 Theocritei versus emendationi contigerit tum aliorum
 iudicium, tum maxime Ilgenii mei assensio, quam unam
 quaerere in convincendo adversario, humanissima
 voluptas est. Caeterum quod Theocritus hoc loco
 Auroram Reginae titulo insignivit, id, meo qui-
 dem sensu, nil habet offensionis in comparatione,
 cuius singulae partes et per se satis poëtice tractatae
 exornataeque sunt, et ad Helenae laudes augendas
 concordissime conspirant; neque omnino res mira
 videbitur ei, qui communem istam diis deabusque
 omnibus appellationem fuisse meminerit. Cf. omni-
 no IAC. BIAGI copiosissima dissertatio de voce Ἄ-
 ναξ, quae reperitur in Monumentis Graecis

ex Museo Iac. Nanii ab illo Viro docto editis
Rom. 1785. 4. pag. 159 seqq.

Transimus ad alterum hemistichium. In quo, unusquisque intelligit, secundum nostram rationem λευκὸν ἔαρ poni casu recto, nec pendere a verbo ἀνίσ- ναι, cui interpretes parum probabiliter hoc loco e- mittendi seu dimittendi notionem subiecerunt. Tametsi id novis acuminibus etiam Ahlwardus defen- dit. Absolute potius, seu intransitive, accipiendum est χειμῶνος ἀνέντος, cessante, soluta hieme (ita solvitur acris hiems apud Horatium, χεί- ματος οἰχομένοιο Meleag. Carm. II, v. 1); suadente id iam glossemate codicis Vaticani, παυσομένου. Sed quia inter Philologos dubitatio nuper commota est de intransitiva huius verbi potestate; nostrum est, eam aliquot exemplis munire. Parum autem id est, advocare huc loca, in quibus ἀνιέναι sic iungitur in- finitivis aut participiis activis, ut, si sensum magis spectes quam significationem, de remissione aut cessatione explicari, [vel potius intelligi utcum- que, possit. Ut apud Thucydidem I, 129. (Tom. I. p. 181. ed. Bipont.) καί σε μήτε νύξ, μήθ' ἡμέρα ἐ- πισχέτω, ὥς τε ἀνιέναι πράσσειν τι, ὧν ἐμοὶ ὑπισχνῇ, Euripidem Iphigen. T. 381. ἡμεῖς δ' οὐκ ἀνίεμεν πέτρους βάλλοντες. Multo minus huc facit Homer- icum illud, μάλα γὰρ νύξ ἀνεται, ex Il. κ, 251, quod Drexlius attulit. Afferenda sunt talia, quale illud est Herodoti IV. p. 347. ed. Wesseling. οὐ γὰρ ἀνίσει

ἀνίει τὸ πνεῦμα; aut Sophoclis in Philocteta 639. ed. Brunck. (v. 647. Gedick.) ἐπειδὴν πνεῦμα τοῦκ πρῶ-
 ρας ἀνῆ, v. 764. (776) ἕως ἀνῆ τὸ πῆμα τοῦτο τῆς
 νόσου τὸ νῦν παρόν· aut Euripidis denique in Oreste
 v. 227. ὅταν ἀνῆ νόσος, quem locum contra Heathium
 bene defendit Brunckius; et in Bacchis v. 661. οὐ
 ποτε λευκῆς χιόνης ἀνεῖσαν εὐαγεῖς βολαί. Adde
 Xenophontem Cyrop. I, 4. §. 21. p. 70. Zeun. ὅσοι δὲ
 παραλλάξαντες αὐτῶν ἔφθασαν, κατόπιν τούτους ἐ-
 δῶκον, καὶ οὐκ ἀνέεσαν, ἀλλ' ἤρουν τινὰς αὐτῶν.
 Incertus auctor fragmenti apud Suidam v. Ἀνίει, pag.
 209. οἱ δὲ τὸ πολὺ τῆς τόλμης παρεληλύθεισαν. οὐ μὲν
 ἀνέεσαν γε, ἀλλὰ παρακελευόμενοι σφίσιν αὐτοῖς
 πάσῃ δυνάμει προσέκειντο τῇ πολιορκίᾳ. Alciphron
 Epistol. I. p. 54. ed. Bergler. ἔρως ἐνέσκηψε καὶ ἐντα-
 κεῖς οὐκ ἀνέησιν. Heliodorus VIII, p. 371. ὁ μὲν
 ἔρως οὐκ ἀνέησιν, ἀλλ' ἐπιτείνει πλέον. Quapro-
 pter quum tanta sit scriptorum optimorum in illo
 usu verbi auctoritas; tanta etiam praestantissimorum
 Criticorum in eo tuendo consensio (cf. Brunckius ad
 Sophoclem To. II. p. 493. et, quos laudavit, Pierso-
 nus Verisimilium p. 63. et Valckenarius Diatr. Euri-
 pid. p. 234): nollem sane, Facius, Vir egregius, ad
 Euripidis Orestem v. 699 aliquot Tragicorum loca
 coniecturis sollicitavisset.

Longius, quam putaram, factum est hoc λεπτο-
 λόγημα de duobus versiculis. Sed hanc prolixitatem
 genuit non tam meae qualiscunque suspitionis defen-

dendae studium, quam discordia recentissimorum interpretum, qui locum tanta coniecturarum multitudine ac varietate distraxerunt, ut difficile esset ex ista opinionum voragine citius emergere. Haec autem illorum dissensio quum non aequè gravis et magna reperiatur in altera comparatione, ad quam nunc tandem accessimus; iccirco huius examen profligare celerius et ad exitum perducere licebit. Nam illas quidem correctiones, quae sponte se offerunt Harlesianas notas evolventibus, nec hic, viae nostrae et instituti memores, persequemur.

Πιείρα ΜΕΓΆΛΑΙ "ΑΤ' "ΑΝέδραμε κόσμος αἰούρα

"Η κάπω κυπάρισσος, ἡ ἄρματι Θεσσαλὸς ἵππος,

"Ωδε καὶ αἱ ῥοδόχρως Ἑλένα Λακεδαιμόνι κόσμος.

In his versibus Critici rursus tentarunt variis modis efficere, ut interserendo aliquo vocabulo, quod cum *πιείρα αἰούρα* coniungeretur, membrorum concinnitatem restituerent, quae adamata in primis Theocrito, collocationem verborum illuminat singulasque imaginum partes absolvit. Sensit id iam et instituit elegans interpres THEODORUS VILLA (ad calcem Coluthi, italica versione et notis illustrati, Mediolan. 1753), arrepta Calliergi emendatione, ὄγμος:

E qual s'alza ne' campi il solco, e quale

E' il cipresso ne l'orto, o va nel corso

Tessalo corridor; tal fregio a Sparta

La di guance rosate Elena accresce.

Eamdem

Eandem rationem novis nuper argumentis AHL-
WARDUS commendavit; proposuit etiam DREXLIUS,
auctam nova correctione *πλεῖστος*. Sed praeterquam
quod vocabulum *νόστος*, codicum omnium auctori-
tate suffultum, eliminare non licet, tum propter
ipsius comparationis indolem, tum propter imitatio-
nem Virgilii, quam paullo post afferam; equidem,
quod bona venia Drexlii dixerim, in sulco fer-
tile arvom ornante ne gratam quidem laut di-
gnam poëta imaginem agnosco. Laudarem compa-
rationem, si ducta a segete esset, ex sulcis ferti-
lium agrorum efflorescente. Qualem comparationem
animo concepit interpres Britannus, FRANCIS FAW-
KES, cuius versio, liberior illa quidem verbisque so-
lutior, sed miram spirans gratiam et venustatem,
quum in his terris perrara sit; plaetabuntur for-
tasse talium lautitiarum cupidi, si integrum ex ea
locum, speciminis loco excerptum, hic invenerint:

When winter thus in night no longer
lours,

And spring is usher'd by the blooming
hours,

The rising morning with her radiant
eyes

Salutes the world, and brightens all
the skies

So shines fair Helen, by the Graces
drest,

In face, shape, size, superior to the
rest.

As corn the fields, as pines the garden
grace,

As steeds of Thessaly the chariot
race;

So Helen's beauties bright encomiums
claim,

And beam forth honour on the Spartan
name.

Eleganter quidem Fawkes: as corn the fields:
sed vocabulum ὄγμον, simpliciter positum, usurpandi
de segete, in notis ad Sosithei Reliquias p. 146. iam
negavi. Atque haec ipsa difficultas, ex insolentia
significationis oriunda, premit MUSGRAVII coniectu-
ram ὄχμος, de qua verissime iudicavit Valckenarius
ad Adoniasusas p. 152. Quae quum ita sint, o-
mnium mihi maxime arrideret, quod SCHÜTZIUS,
Vir Summus, in scholis olim suis praecepit, et post
Huschium (Epistol. crit. p. 19) etiam Gœs-
sius (commentat. in Aeschyli Agamemn. p. 70)
litteris mandavit:

Αἴγριος μεγάλα αὐτ' ἀνέδραμε κόσμος ἀρούρα,
nisi lenius in promptu esset remedium, quod et caete-
ris iudicibus, et ipsi Heinrichio, qui vulgatae
lectionis patrocinium strenue et audacter suscepit
(Observationum pag. 74 seq.) facile me approbatu-
rum esse confido. Corrigendum mihi videtur: ο 2

Πιείρα ΜΕΓΑ ΛΑΪΟΝ "ΑΤ' ἔδραμε κόσμος αἰρούρα,
 ἢ κάπῳ κυπάρισσος, ἢ ἄρματι Θεσσαλὸς ἵππος,
 Ὡδὲ καὶ αἱ ἐοδόχῃς Ἑλένα Λακεδαιμόνι κόσμος.

Wie die Saat hoch dahin wallt, ein
 Schmuck dem fetten Gefilde,
 Und die Cypresse der Flur, Thessali-
 ens Streitross dem Wagen:
 Also prangt, Lakedämon zum Schmuck,
 die rosige Jungfrau.

Emendationis huius gravem habeo vindicem et adiu-
 torem, Virgilium Eclog. V. 32 — 34.

Vitis ut arboribus decori est (κόσμος), ut
 vitibus uvae,

Ut gregibus tauri, segetes ut pinguibus
 arvis:

Tu decus (κόσμος) omne tuis.

Sed dispiciamus singula. Λαῖον de segete usurpavit
 Theocritus et alibi (Eid. X, 21 et 42) pro eo,
 quod commune est, λήϊον. Cf. Lennepii Etymologi-
 cum p. 469. Hinc a magna et divite segete veteri-
 bus appellabantur arva βαθυλήϊα. Alpheus Mityle-
 naeus Carm. IV. (Analect. Brunck. To. II. p. 129)
 οὐ σέργω βαθυληΐους αἰρούρας, quocum conferantur
 Tibulliana I, i. v. 43. — Τρέχειν autem venuste
 et significanter dicitur seges, per arva procurrens.
 Omnino enim verba τρέχειν et θέειν, ut Latinorum
 currere, saepius adhibentur metaphoricè, vel ad
 velocitatem, qua res inanimæ moventur, vel ad
 latum, quo porriguntur, tractum significandum.

Unde

Unde fit, ut, quum motionis vis non sit indita semper vocabulis, interdum elegantiae tantum sermonis vel etiam periphrasi inservire videantur. Ὀδόντων λευκὰ θεόντων (pro λευκῶν) recordamur ex Aspide v. 146, ubi egregiam loquutionem temere sollicitabat Guietus. Aspidos antiquo auctori vix adiungerem illa Gregorii Nazianzeni: σήματος ὑψι θεόντος, ex Anecdotis graecis Muratorii Ep. 146, nisi seriores in primis scriptores, sive prosa illos, seu vincta oratione usos, placuisse sibi vidissem in frequentandis verbi notionibus exquisitioribus. Sic passim occurrit de igne, praesertim fulmineo. Auctor Sapientiae Salomonis III, 7. σπινθήρες ἐν καλάμῃ διαδραμοῦντες. Quod deinde imitati sunt latini poëtae, quorum loca Barthius ad Statium II. p. 1276. et Burmannus ad Lucani Pharsal. V, 630 congesse-
runt. Sed ad nostram Theocritei versus correctionem prae caeteris facit Herodes Atticus in nobilissima illa Triopii sui Consecratione, quam a Sponio (Miscellan. erudit. antiquit. Sect. X, p. 322) aliisque permultis repetitam, emendatiorem edidit Brünckius Analector. To. II. p. 300, amplissimo autem commentario nuper instruxit Quirinus Visconti, Rom. 1794. 4. Exquisitissimum est, quod Herodes v. 24 scripsit:

ἡ πόλιν χιλῶ εὐαλδέει χλωρὰ θεούσαν,
attulitque ad eum locum Salmasius (in Crenii Museo philologico II. p. 111) plura, quae hanc loquendi elegantiam illustrent. — Denique, quod repositum

nobis

nobis est, verbum ἔδραμε non solum ad λαῖον refer-
tur, verum etiam ad κυπάρισσον et ἵππον. Ac de
ultimo, nemo est, qui dubitet. Κυπάρισσῳ autem
si quis propterea iungi posse verbum negaverit, quod
compositum fere ἀνατρέχειν et usurpetur, et con-
gruum sit arboribus succrescentibus et in altum quasi
surgentibus *); dabit ille hoc, quod germanica ver-
sio assequi vix potest, graecae linguae consuetudini,
qua verbum, uni rei proprium, binis aut pluribus
adhiberi solet substantivis, quorum uni tantum, si-
gnificationis ratione habita, accommodatum est.
Exempla huius formae loquendi, quae Fischero (Pro-
luss. de Versionibus graecis V. T. VI. p. 186), ne-
scio, an parum recte, ex Oriente profecta in Grae-
ciam videbatur, larga manu dederunt Dörvillius ad
Charitonem p. 440, Wesselingius ad Diodorum S. I.
p. 170. et ad Herodotum p. 329, Brunckius deni-
que ad Sophoclis Oedipum R. v. 271. et Electram v.
435. Neque latini poëtae a tali iunctione verborum
abhorruerunt, docentibus Burmanno et Heynio ad
Virgilii Aen. VII, 187.

*) Notum est Homericum. Suidas glossam suam addidit:
illud Il. ε, 56, de Achille: δὲ καὶ ἔδραμεν.
δ' ἀνέδραμεν ἄνευ ἱσός, cui

CAPUT III.

Absolvitur locus de Virgiliana imitatione Theocriti. Henrico Stephano aliquot emendationes vindicantur.

Proposui hactenus aliquot locorum Theocriteorum, ex imitatione Virgilii refingendorum, specimina, unde intelligeretur a tironibus, quod viros doctos non latet, quam largum nobis spicilegium reliquerint, qui conferre utrumque poetam instituerunt. Contulerunt enim, inde a Fulvii Ursini temporibus, non tam ut emendarent e Virgilio Theocritum, quam ut illustrarent. Quocirca minatus saepe numero sum, quid sit, quod neglectae hodie altoque silentio sepultae iaceant observationes HENRICI STEPHANI, quas in Virgilianas et Nasonianas Theocriti emendationes a se scriptas adiunxit poetae minori editioni a. 1579. 12. Tametsi enim multa in iis occurrunt, quorum hac aetate nullas sit ad rectam et subtilem interpretationem usus: tamen eadem acutas passim emendationes suppeditant, ex eo, quem indicavi, fonte ductas, quas, prope iniquum est, in criticis editionibus omnibus, tamquam levem mercem, plane praetermissas fuisse. Longe aliter, quam vulgo fit, de meritis Stephani in Theocritum statuemus tum,

quum fraudes eius patefaciendae erunt ex annotatio-
nibus IOSEPHI SCALIGERI manu scriptis, nobisque
a duobus praestantissimis Viris transmissis, quorum
alterum, venerandum senem, paucis abhinc mensibus
extinctum, pietate ac desiderio prosequimur, alte-
rum, Fabricii ac Reimari merita et laudes in Ham-
burgensi Iohanneo felicissime aemulantem, novisque
ac propriis virtutibus exsuperantem, Illi grati animi
benevolentia veneramur. Nunc quoniam oblata
nobis est occasio compensandi bonis vitia; lubenter
expromimus aliquot Stephani emendationes, quibus,
si fieri possit, neglecti Libri memoria renovetur.

In Theocriti Eidyllio I, 136 pro eo, quod vul-
gatum est,

κῆξ ὀρέων τοὶ σκῶπες ἀηδῶσι γαργύσαιντο,

ingeniose STEPHANUM ac vere correxisse δαρίσαιντο,

nisi sensus doceret et Maronis imitatio (Certent
et cygnis ululae — Ecl. VIII, 55), poterat vel
inde divinari, quod eandem nuper coniecturam non
sine plausu Criticorum proposuit AUG. MATTHIAE
(Observation. crit. p. 43), probatam quoque
HUSCHKIO (Epistol. crit. p. 84), qui ornare eam et
perficere nova mutatione tentavit:

κῆξ ὀρεῶν τοὶ σκῶπες ἀηδῶσι δαρίσαιντο.

E tectis strix violenta canat. Quamquam
ego quidem huius mutationis causam nullam repe-
rio. Sed Stephanianam tuetur etiam imitatio recen-
tioris poëtae, cuius epigramma, Palladae laudibus

consecratum, legitur in Analectis Brunckii Po. III.
p. 250. n. CCCCLXVIII.

Εἰ κύκνω δύναται κόρυδος παραπλήσιον ἄδειν,
Τολμῶεν δ' εἰς αἰσκάω πεισά ηδονίσιν,
Εἰ κόκκυξ τέττιγος ἐρεῖ λιγυρώτερος εἶναι,
Ἴσα ποιεῖν καὶ ἐγὼ Παλλαδίῳ δύναιται.

Eid. XIII, 15. Hylam excoluisse fertur Hercu-
les, et effecisse sedula educationis cura,

ὥς αὐτῷ κατὰ θυμὸν ὁ παῖς πεποναμένος εἴη,
αὐτῷ δ' εὖ ἔλκων ἐς ἀλαθινὸν ἄνδρ' ἀποβαίη.

Inter varias medelas, quibus docti viri notatis verbis
succurrerunt, lenitate sua et efficacia eminere mihi
videtur, quam IOH. BERNHARDUS KOEHLERUS (Not.
et Emendation. in Theocritum p. 45), vestigia codi-
cis Toletani persequutus, attulit: αὐτῷ δ' ἐξ ἔλκων,
ab ipso sumens exemplum. Sed eamdem iam
adhibuerat manus medica Stephani.

CAPUT IV.

Concinnitas Theocriti in componendis carminibus. Versuum
intercalarium aequalis collocatio. Utraque ex observatione Ei-
dyllii I. et VIII. depravatissima loca restituuntur. Ἀνταίειν
et ἀνταίειν, verba rariora.

Attigi iam eo in libro, quo indolem ac virtutes
carminum Theocriteorum, ad genera sua revoca-
torum, adumbrare conatus sum (Lips. 1794. p. 91
11), artificium poëtae nostri in disponendis elabo-
randisque versibus, qui vel singuli cum magna ver-
borum pariter atque membrorum concinnitate sibi
respondeant, vel invicem iuncti certisque et aequa-
liter recurrentibus intervallis distincti, ita quasi di-
mensi ab auctore videantur, ut, licet verborum non sit
summa semper conspiratio, tamen numerus versuum
ad numerum eandem habeat proportionem compa-
rationemque. Et illa quidem concinnitas, quae in
ipsa conformatione orationis conspicua est, et copu-
lata plerumque cum versuum aequalitate ordinum-
que parium constantia, reperitur maxime in eo
genere carminum bucolicorum, quod mimicum
appellavi; haec autem versuum parili ordine ac
numero procurrentium aequalitas tum in universo
bucolico genere dominatur, tum in aliis etiam inve-

nitur carminibus, quae nihil cum illo commune habent. Nimirum si rem ex observationum ambagibus ad ordinis quosdam iustaeque declarationis terminos retrahere velimus, triplex reperiemus tractandi artificium, quo ista aequalitas cernatur. Sive enim poëta sic dispersit vices cantantium, ut parilis existeret versuum numerus *); seu carmen continuum, hoc est, tale, quod non est distinctum et animatum dialogi aut amoëbaeorum canticorum vigore, in breves quasdam contractasque particulas aequaliter divisit **); seu denique versuum intercalarium, quos *παρεμβεβλημένους* vocant, iteratione usus est ad proportionem singularum partium concinnitudinemque efficiendam ***). Tantaque fuit Theocriti

*) Hoc ita reperitur Eid. V, 80 — 137. VIII, 32 — 60. IX, 7 — 21. Omnino autem huic carminum generi, quod amoëbaeum vocant, iste parallelismus membrorum accommodatissimus est, planeque in illud cadit, quod HERDERUS, Vir Summus, (Vom Geist d. ebräischen Poësie I. p. 23) de hebraeorum vatum parallelismo pulcre observavit: Die Rede wird dadurch so wahr, herzlich und vertraulich. Bey amöbäischen Gesän-

gen der Liebe giebt's die Sache selbst: die Liebe will süßes Geschwätz, Wechsel der Liebe und der Gedanken. Kurz es ist ein einfältiges schwesterliches Band zwischen diesen beyden Gliedern der Empfindung.

**) Haec carminum virtus ut agnoscatur in Eid. III. et XVIII, debemus FINKENSTEINI acumin.

***) Pertinent huc Eidyllium primum integrum et secundi

in ultimo potissimum genere diligentia, ut intercalatione istorum versuum mallet sententiarum tenorem

secundi prima pars, in qua sic descripti sunt et demetati versuum ordines, magna ut appareat poetæ solertia. In extremo autem carmine (inde a v. 135) idem callide instituit, ut aucta subinde magisque exardescente animi commotione, sermo Simaethæ fluere liberior. Abest igitur omnis ab eo intercalatio. Caeterum de versibus illis, qui ἐπιμελωδήματος loco ex intervallis solent iterari, nemo, quod sciam, rectius et peritius iudicavit. AHWARDO (Zur Erklär. der Idyllen Theokrits p. 121 sq.). Digna est acutissimi Viri sententia, quæ tota huc transscribatur. Man muss sich die Idyllen, wenn nicht alle, doch grösstentheils, als kleine lyrische Dramen denken, die vorgestellt, oder vielmehr, wie unsere Cantaten, gesungen wurden. Der Refrain unterbricht

zuweilen, als Tutti, den Cesang, der nachher ungestört weiter fortgeht. — Die Kunst-richter also, die an mehreren Stellen den Refrain als ein albernes Einschiesel des unwissenden Abschreibers weggestrichen haben, irren sich gar sehr. Der Refrain ist da, um dem Gesange, der als unterbrochenes Solo leicht Langeweile machen könnte, mehr Abwechslung und Leben zu geben, und das durch den Refrain getrennte Wort erinnert den Zuhörer wieder an das Thema. Wer die Pausen und Fermaten der italienischen Musik kennt, die, sonderbar genug, nicht bloss ein Wort von dem Vorhergehenden, sondern oft gar die Hälfte eines Wor-

tes

rem interrompere, quam eam adhibere variationem, cui recentiores poëtae, in his IOH. HENRICUS VOS-
SIUS, dulce Musis graecis nomen, nostris aeternum
decus, etiam satietatis vitandae causa identidem
indulserunt. Si quid enim turbatum reperimus in
paucis Theocriti carminibus, atque a iusto versuum
et constanti numero recessum, id negligentiae po-
tius librariorum, quam poëtae consilio,tribuendum
videtur. Proinde Critici munus versari etiam in eo
debebit, ut talia loca exigat ad consuetudinem auctoris,
vitiata ad sanitatem, confusa ad ordinem reducat.

Rem ut exemplis aliquot illustremus, in threno
illo, qui est in Daphnidis mortem a Thyrside canta-
tus (Eid. I.), eum poëta modum tenuit, ut, posito
aut post quatuor aut post binos versus intercalari,
aliqua itidem rediret intercapedo. Non dubitamus
itaque, servandae aequalitatis causa, versum 65, qui
cantilenae simplicissimum aliquod prooemium ac vel-
uti praeludium continet *), versui 64 praeponere,
ut carmen, cuius cantrices Thyrsis Musas esse buco-
licas iusserat, incipiat v. 66. a verbis:

tes durch eine Pause
trennen; für den wer-
den die Refrains bey
Theokrit, die zuwei-
len den Strom des Ge-
sanges unterbrechen,

πᾶ
nichts befremdendes
haben.

*) De eo optime iudica-
vit DAN. HEINSIUS Lectt.
Theocrit. pag. 201.

Πᾶ πόκ' ἄρ' ἦθ', ὅκα Δάφνις ἐτάκετο; πᾶ
πόκα Νύμφαι;

Eadem ex lege intercalarem versum retinendum esse apparet post v. 84, quamvis offendiculo ibi nonnullis fuerit, haud interruptam seriem orationis magis quam concinnitatem desiderantibus. Sed post v. 132. non ausim eum inserere, quoniam poëta exquisitissimo cum iudicio hunc ordinem versuum mancum reliquit atque imperfectum. Integra eum, et senties, quanta vis detrahatur de sermone Daphnidis, moribundi iamiam viribusque deficientis et spiritu. Certiorem denique ex his observationibus nacti sumus normam iudicandi de versu 107.

Ὡδὲ καλὸν βομβεῦντι ποτὶ σμάνεσσι μέλισσαι.

Eum versum Valckenarius statuit non facile desideratum iri, si illius, qui praecedit, loco legeretur aptior. Severiorem haud dubie sententiam in eum dixisset Vir κριτικώτατος, si attendisset ad concinnitatem Theocriteam, quae istud additamentum prorsus repudiat. Nunc praeter eam considera nexum sententiarum atque cohaerentiam. Ineptum nonne est, quod Daphnis, ablegaturus Venerem in montem Idam, dicit, suaviter hic (nempe in eo, quo ipse versabatur, loco) circum alvearia susurrare apes? Quod enim Drexlius (Observatt. in Theocr. p. 59) persuadere nobis studet, voculam ὦδὲ non ad regionem, ubi haec agerentur, referendam esse, sed prioris τῆναι repetitioni servire, et utramque habere vim δεικτικήν, in eo fefellit Virum

doctum diversa ratio, quae est Eid. V, 31 — 34. Ibi, si pinguius veritas nec satis presse, licebit sane voculas *τηνεί* — *ᾧδε* cum Reiskio interpretari ibi — ibi: tamen unius loci diversae designantur partes, quarum una propinquior erat loquenti (*ᾧδε*), altera remotior (*τηνεί*), sed utraque tam propinqua, digito ut posset monstrari. Igitur non solum oppositae duae eiusdem regionis partes (*τηνεί* — *τουτεί*), sed in utraque rursus contiguae (*τηνεί* — *ᾧδε*, *τουτεί* — *ᾧδε*) accuratissime distinguuntur. Quod plane non quadrat in nostrum locum. Quem si velimus perpurgatum legere, versum illum, ex Eid. V, 46. margini adscriptum ex eoque, ut fit, in texta traductum, expelli oportebit.

Sed haec quaedam quasi *προτέλεια* sunt longioris disputationis, qua corruptissimo loco, qui est Eid. VIII, 33 — 60, ex eadem concinnitatis lege pristinum reddere nitorem ac lucem suam restituere conabimur. In eo, monitus quisque animadvertet, a poëta sic olim iuncta fuisse duorum pastorum, Menalcae et Daphnidis, cantica, ut mutua non solum in versuum numero, verum etiam in argumentis carminum orationisque compositione et habitu conspiratio ac *συμμετρία* deprehenderetur. At vero ut in nostris editionibus versus leguntur, adeo fluitant omnia vaganturque incerta, quae concinnitatis et aequabilis proportionis vinculis liganda erant, ut nemo fere interpretum inventus sit, quin
magnam

magnam carminis partem existimaret contaminatissimam. Proinde alii pastorum, qui canentes introducuntur, vices et ordinem permutarunt, alii aut mancum Eidyllum *), aut variis in locis interpolatum **)

F 2

iudica-

*) Amplexus hanc sententiam EDWARDS editionem suam distinxit stellulis male ominatis (p. 70. coll. p. 272). Putavit enim, post v. 48. excidisse tetrastichum. Audacior Anglo fuit inter nostrates MOSCHE V. Cl., de cuius conamine mox dicetur.

**) Plura sibi vestigia grammatici interpolatorisprehendere visus est VALCKENARIUS in Epistola ad Roeverum, pag. XIII. seqq. Eum qui refellere studuit, KOEHLERUS (Emendatt. in Theocr. p. 34) ipse versus 49 — 52 παραμβλεβλημένους et ab homine minime poëtico, Theocritum imitari auso, profectos iudicavit. Koehlero accessit HARLESIIUS, Vir Celeberrimus, p. 150. suum confirmans iudicium Valckenarianae editionis consensione. Argumenta Zenodoteae severitatis si

indages, (indaganda enim sunt, quae aut plane non, aut obscurius afferuntur;) ea ducta videas vel a concursu spondeorum, qui in versibus nonnullis obvii (43. 48. 58. 61. 62), a Theocritea laevitate et numeris bucolicis abhorreant; vel ab eo, quod v. 51. 52 sententia occurrat satis absurda, ut duriter Valckenarius, seu ingrata et inconcinna, ut lenius Harlesius iudicavit; vel denique a loco Callimachi (Epigr. LVI), e quo versus 59. 60 expressi sint, qui ne sedi quidem suae conveniant. Ultimum hoc quam leve sit, nemo non videt. Quo quis enim argumento vincet, versus nostros e Callimacho, non Callimachios e nostris esse expressos? Ac de sede illorum, sitne congrua nec ne, post videbimus. Secunda vero, quam afferunt, ratio elevabitur idonea verborum et explica-

iudicaverunt. In tanta discrepantia restituendorum versuum, quos cuncti laborare intellexerant, et, paene dixerim, concordi discordia, illud observasse mihi videor, eos, qui utrisque pastorum cantilenis reddere argumentorum unitatem et perpetuitatem sententiarum tentarunt, neglexisse versuum pari ordine sibi respondentium aequalitatem *); contra, qui ad hanc adverterunt animum, de argumentis canticorum com-

tione, et emendatione. Gravior est prima, ab asperitate et duritie numerorum petita, ut quae vel sola fortassis Vossium moveat. Sed expendant quaeso illorum hexametrorum castigatores ad aurium iudicium Eid. VI, 42 — 46, aliosque versus complures, in quibus poeta noluit sententiarum tenuitati adhibere lenocinia et suavitatem numerorum. Num eos quoque abiudicare a Theocrito audebunt? Dein exempla nobis dent numerorum, quos poeta in pentametris maxime frequentavit. Denique si e nostra versuum transpositione consideraverint sententiarum firmissimam compagem et quemdam quasi parallelismum membrorum, pervelim videre, an compagem

illam fortuitam sint existimaturi, aut destructuri submovendis versibus, qui ipsorum auribus non satis probentur. Non tangam, quod Pagninius etiam monuit, reperiri in proscriptis versibus, quos et Virgilius legerit, et alii scriptores genuinos agnoscant. Omnium minime eos a suspitione vindicabit Eustathii auctoritas, ad Dionysii Perieg. v. 121. e Theocrito rarissimum dictionis ὑσπληγῆς usum commemorantis.

*) Nuper id etiam BINDEMANNO, vernaculo interpreti, accidit. Secundum eius rationem ad Menalcae quatuor versus primos statim respondet Daphnis versibus octo 36 — 44; Menalcas

componendique artificio parum sollicitos, aberravisse a sententiarum invicem iunctarum, et nunc alludentium sibi, nunc oppositionis lege cohaerentium tenore *). FINCKENSTEINIUS autem, Vir perspicacissimus, et ante eum PAGINIUS, licet eam induxerint canticorum distributionem, qua utrique rei consue-

F 3 leretur;

nalcaas deinde totidem pergit 44 — 52, atque postremo iterum Daphnis octo versibus decantatis 52. 60, cantui finem imponit. Violatam esse hac ratione concinnitatem, et tantum non sublatam, quivis intelligit. Adde, quod V. D. sedem versuum 44 et 48 permutavit parum probabiliter. REISKIUS autem, ut suum redderet versibus ordinem et genuinam formam, versus 49 — 52 versibus 45 — 48 iunxit, eosque omnes Daphnidi tribuit. Menalcae contra dixit esse, quae a versu 53 usque ad finem carminis legantur. Reiskium tacite, ut solebat, sequutus est BRUNCKIUS.

*) Hunc scopulum, vereor, ut satis caute effugerit CHR. IUL. GUIL. MOSCHIUS, qui nuperrime aggres-

sus est de hoc loco commentari (in Dissert. philologicis, RUPERTI et SCHLICHTHORSTII curis Bremae prodeuntibus, Vol. III. P. II. p. 218 seqq.). Is carminis amoebaei priorem partem, a versu inde 32 ad 48, sinceram putat et genuinam. Sed in altera vulnus immedicabile ense recidendum ratus, post v. 50 Menalcae duos et totidem Daphnidis versus excidisse suspicatur, quibus suum uterque gregem ad locum aliquem invitaverit, in quo amasius conspiceretur. Tum v. 51. 52 Daphnidi tribuit, v. 53 — 56 Menalcae. Post eos rursus intercidisse quatuor versus Daphnidis, quos exceperint illa Menalcae, Δένδρεσι μὲν χειμῶν etc. v. 57 — 60; denique desiderari ultimum Daphnidis responsum.

leretur; tamen cur et ipsi minus mihi videantur absolvisse loci instaurationem, quam instituisse, et falsa propius veritatem adduxisse, paullo post intelligetur. Nunc enim, quo facilius nostrum emendandi periculum cognosci, suisque ponderari momentis queat, proponemus primum versus, prouti tum transpositione restituendos putemus, tum emendatione quadam sublevandos; deinde rationis nostrae argumenta adiciemus, ne postulare importunius lectorum assensum, quam ratiocinando eblandiri voluisse videamur.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Ἄγνεα καὶ ποταμοὶ, θεῖον γένος, αἵ τι Μενάλκας 33
 Πᾶ ποχ' ὁ συρικτὰ πρὸς φιλῆς ἄσσε μέλος, 34
 Βόσκοιτ' ἐκ ψυχᾶς τὰς ἀμνάδας· ἦν δέ ποκ' ἐνθῇ 35
 Δάφνις ἔχων δαμάλας, μηδὲν ἔλασσον ἔχοι. 36

ΔΑΦΝΙΣ.

κρᾶναι καὶ βοτάναι, γλυκερὸν φυτὸν, αἵπερ ὁμοῖον 37
 Μουσίσδοι Δάφνις ταῖσιν ἀηδονίσι, 38
 τοῦτο τὸ βωκόλιον πιαίνετε· κῆν τι Μενάλκας 39
 τεῖνδ' ἀγάγη, χαίρων ἄφθονα πάντα νέμοι. 40

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Ἐνθ' οἷς, ἐνθ' αἴγες διδυματοκοί, ἐνθα μέλισσαι 41
 Σμάνεα πλαρεῦντι, καὶ δρύες ὑψίτεραι, 42
 Ἐνθ' αἱ καλὰ παῖς ἐπινίσσεται· αἱ δ' ἂν ἀφέρπη, 43
 κὼ ποιμὴν ξηρὸς τήνοθι, καὶ βοτάναι. 44

ΔΑΦΝΙΣ.

Παντᾶ ἔαρ, παντᾶ δὲ νομοὶ, παντᾶ δὲ γάλακτος 45
 οὔθ' αὖτε πλήθουσιν, καὶ τὰ νέα τρέφεται, 46

Ἐνθ'

Ἐνθ' ὁ καλὸς Μίλων βαίνει ποσὶν· αἱ δ' ἂν ἀφέρπη, 47
 Χωὶ τὰς βῶς βόσκων, καὶ βόες αὐότεραι. 48

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Δένδρεσι μὲν χειμῶν φοβερόν· κακὸν ὕδασι δ' αὐχμὸς 57
 Ὅρνισιν δ' ὕσπλαγξ· ἀγροτέροις δὲ λῖνα· 58
 Ἄνδρ' δὲ παρθενικᾶς ἀπαλᾶς πόθος. ὦ πάτερ, ὦ Ζεῦ, 59
 Οὐ μόνος ἠγάσθην· καὶ τὸ γυναικοφίλας. 60

ΔΑΦΝΙΣ.

ὦ τράγες, τᾶν λευκᾶν αἰγᾶν ἄνερ, ὦ βάθος ὕλας 49
 Μυρίον, ὦ σιμαὶ δεῦτ' ἐφ' ὕδαρ ἔριφοι. 50
 Ἀκταινοῖ γὰρ τήνος· ἴθ', ὦ κόλπε, καὶ λέγεις Μίλω, 51
 Ὡς Πρωτεύς Φώκας, καὶ θεὸς ὦν, ἔνεμνε. 52

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Μὴ μοι γᾶν Πέλοπος, μὴ μοι Κροίσοιο τάλαντα 53
 εἶη ἔχειν, μηδὲ πρόσθε θέειν ἀνέμων. 54
 Ἄλλ' ὑπὸ τᾷ πέτρᾳ τᾷδ' ἄσομαι, ἀγκὰς ἔχων τὸ, 55
 Σύννομα μᾶλ' ἐσορῶν τὰν Σικελὰν ἐς ἅλα. 56

ΔΑΦΝΙΣ.

* * * * *

Ταῦτα μὲν ὦν δι' ἀμοιβαίων οἱ παῖδες ᾄδισαν 61
 τὰν πυμάταν δ' ὠδὴν οὕτως ἐξᾴχε Μενάλκας. 62

Quam proposuimus, canticorum distributionem
 si recte a nobis institutam esse argumentis declarave-
 rimus; dabunt nobis hoc lectores, eadem ut opera-
 tum omnes interpretum dubitationes remotas, tum
 sin-

singulorum versuum tenebras depulsas fateantur. Quoties enim quam salutarem operam sibi mutuo praestiterint carmina haec amoebaea, dilucide, credo, ex animadversionibus nostris cognoscetur.

Ac primum quidem in oculos incurrit, provi-
sum nostra ratione esse morum exprimendorum arti-
ficio, sic, ut uterque pastorum

servetur ad imum,
Qualis ab incepto processerat, et sibi
constet.

Menalcas enim confidentius paulo ac superbius lo-
quitur, insignem affectans canendi peritiam, et ea
quaerens orationi lumina, ea audacter adsciscens or-
namenta, quae pastoritii ingenii tenuitatem paene
exsuperent. Daphnis, modestus iuvenis, lenius in
omnibus et remissius agit, sermone utens simplicissi-
mo morumque et ingenii gratam spirante ἀφέλειαν.
Quando igitur ille ἄγκεια καὶ ποταμούς, θεῖον γέ-
νος, crepat; hic κρᾶνας καὶ βοτάνας memorat, γλυ-
κερὸν φυτόν: dum ille cum Jove se comparat (v. 59.
60); hic, facta Protei mentione, acquiescit. Iactat
ille non sine fiducia carminum suorum suavitatem (αἴ-
τι Μενάλκας — προσφιλὲς ἄσπε μέλος v. 34); hic
optare artis peritiam mavult, quam ponere (αἴπερ ὁ-
μοῖον μουσίσδοι Δάφνις, v. 38). Quam orationis
pulchram et efficacem conformationem non assequu-
tus est Brunckius, reponens etiam v. 38 indicativum
μουσίσδει, invitis adeo membranis. Atque hinc ap-
paret,

paret, versus 53 — 56, in quibus terra Pelopis et Croesi talenta commemorantur, non convenire nisi Menalcae magniloquentiae; a simplicitate Daphnidis, cui in editionibus tribuuntur, vehementer abhorrere. Caeterum artem hanc Theocriti, si modo artis nomine appellanda est ratio, quam naturae venustissimus imitator ad verius exemplar expressit, artem igitur illam, dissimiles pastorum *χαρὰν ἤσας* accommodandi tum ad variationem aliquam canticorum, tum ad lectorum delectationem, mutuatus ab eo est Virgilius in Ecloga septima, cuius virtutes ingeniose aperuit is, a quo bucolica et Graeci et Romani poëtae carmina nova luce collustrata impatientissime expectamus, IOH. HENR. VOSSIUS in Hamburg. Musenalmanach a. 1791. p. 30. Add. GAIL animadversiones p. 455.

Deinde ab hac morum diversitate pendet in nostro Eidyllio omnis carminum amoebaeorum descriptio, ad eamque veluti regulam diiudicanda est. Quorum quidem carminum quum omnino ea fuerit lex, ut is, qui responderet, iisdem versibus ac numeris aut contrarium, aut maius aliquid et pulchrius diceret, vel ulla alia ratione simile quid subiiceret*): cui tandem mirum et absonum videatur, Menalcam in hoc pastoritio dramate id sibi sumere, ut ordiatur cantica,

*) Verbis usus sum Virgilii Eclog. III. To. I. HEYNII, Viri Summi, ad p. 49.

cantica, canendique materiam suggerat, Daphnidem contra subsistere in eo, ut respondeat amico, et argumenta ab illo suppeditata persequatur? Nempe hoc conveniebat lineamentis ingeniorum et animorum, quae exprimere poeta, et ad extremum aequaliter servare studebat. Talem autem fuisse successionem carminum, quum integra legerentur, et poeta ipse diserte significat v. 30. 32. 66. 75, et plane confirmat ordo ac consequentia priorum versuum (33 — 48), qui manum corruptricem non passi sunt. In caeteris igitur qui dubitant abnormia ad normam exigere, et turbata cogere in ordinem, faciunt Theocritum adeo vel infantem, vel obliviosum, ut, quam rationem ipse et indicavisset, et sequi coepisset, eam ne agnoscere quidem et tenere potuerit. Hinc sponte intelligetur, vitio quodam laborare correctionem FINKENSTEINII, versus 49 — 52, quibus Iovis amores a Menalca afferuntur, postponentis iis, quibus Daphnis Protei se commemoratione puero suo commendat (v. 53 — 56). Apparet etiam, cum VALCKENARIO si expungantur illa (v. 59): ὦ πάτερ, ὦ Ζεῦ, οὐ μόνος ἠγάσθην, καὶ σὺ γυναικοφίλας, desiderari nonnulla, quibus commode respondeant haec Daphnidis: ὡς Πρωτεύς Φώκας, καὶ Θεὸς ἂν, ἐνεμῆ (v. 52). Praesidium denique ac firmamentum ex his, quae disputavimus, accedit suspicioni PAGNINI, verbosi hominis, at harum rerum non indigentis, qui intercidisse existimat ultimum tetrastichum, quo Daphnis, δευτεραγωνισοῦ partes etiam

hic

hic obtinens, carminibus amoebaeis finem imposuerit. Altrimenti, inquit, non si verifica, che i due Pastori cantato abbiano fino allora a vicenda, secondo che il verso 61 apertamente asserisce: Ταῦτα μὲν δὲ ἄμωι-βαίων οἱ παῖδες ᾄδισαν. Transcurro aliud quiddam in versu 62, quo docti, etiam non admoniti, suspicionem illam iuvare animadvertent.

Affert denique nostra transpositio versuum etiam hoc commoditatis, ut sibi constet poeta in describenda pastorum conditione, quam finxit, et unde versuum amoebaeorum argumenta petiit. Menalcas puellam amabat (v. 43), Daphnis puerum Milonem (v. 47). Illi igitur reddendi erant v. 53 — 56; huic v. 51. 52 vindicandi. Menalcas oves pascebat (v. 2. coll. Eid. IX, 17); Daphnis v. 1. vocatur βοκολέων. Illi quum recte tribuerentur ἀμνάδες (v. 35); tribuendae etiam erant, transponendis versibus, οἷς, αἴγες (quamquam has non expectaveras, v. 45) et μάλα (v. 56, ubi probari nullo pacto potest LENZII coniectura σύννομι Ναῖς ὄρεων, MOSCHII vero grammaticis adeo rationibus repugnat). Ad eundem Menalcam referendus erat v. 44, in quo ποιμὴν appellatur. Daphnidi autem quum adscriberetur βοκόλιον (v. 39), item βόες (v. 48), et ipse audiret βῶς βοσκων· ad eundem pertinebat mentio phocarum (v. 52), quas Proteus fertur pavisse. Hactenus expedita omnia, facilia, et, ubi sub uno adspectu com-

G 2

parantur,

parantur, perpetuitate quadam et nexu rationum atque argumentorum sic sibimet invicem respondentia, ut, rerum si qua vis est coniunctarum, tanta illarum conspiratio de veritate emendationis nullam admittere videatur dubitationem. Sed unus haeret scrupulus in versibus 49. 50, quem nunc demum eximere lectorum animis consentaneum arbitrabamur, quum, perpurgata nobis area, quae tot differta esset et luxaturis librariorum et Criticorum commentis, locus pateret correctioni, quam versui 51. adhibuimus, stabiliendae. In istis videlicet versibus Daphnis advocat *τράγον*, et *αἴγας*, et *σιμὰς ἐρίφους*, et, ne quid deesset, quod mirationem iniiceret interpretibus, *βάθος ὕλας μυρίον*. De ultimis his nolo repetere, quae Arethusae auctor bene admonuit. Nec placet referre, quibus modis cavendum putarint interpretes, ne Daphnis bubulcus ilico mutetur in caprarium *). Quasi *αἰπολικοῦ ῥύπου* pudere eum debeat, qui non sua armenta alloquitur, sed gregem Caprarii (v. 26. 27), quem certaminis arbitrum adsciverant. Apud illum videbat Daphnis puerum suum proximae viciniae. Blandis eum verbis arcessere conatur et ad

*) Inter varia interpretum commenta nullum est festivius, quam quod EDWARDS p. 276 proposuit: Daphnis's real character is that of a neat-herd; but he gives

himself in this and his next song, the fictitious ones of a goat-herd and shepherd. Caetera in eundem modum, ut de his opus non sit verbum amplius addere.

se invitare (v. 41. 42. 47. 48). Frustra. Iram igitur simulans, gregem discedere iubet a Milone, qui superbiat (ἀκταινοῖ γάρ). Requiescit aliquantisper: mox caprum (κόλον) remittit, pueri fastum ut Protei commemoratione mitiget. Mihi quidem, fateor, haec omnia videntur egregie cohaerere et congruere; modo complectamur animo indolem carminum amoe-
baeorum, quae ut saepe numero a rebus, forte in oculos incurrentibus, argumenta mutuabantur, ita recitationem flagitabant gesticulatione animatam et cum actione coniunctissimam. Quis igitur cum REISKIO voc. κόλος habeat pro nomine servi, cuius membra mutila fuerint et contorta? Aut de hirco si accipiatur, ut accipi debet, quis cum alio interprete iudicet, quod hirco mandata dentur ad amasium perferenda, id pastoris ingenium et naturam bucolici carminis superare? Paene gravius mihi verbum exciderat in virum praeclarum, qui ita statuit; sed poterat iudicio eius imponere lectionis depravatio. Nauci enim est, quod vulgo scribitur: ἘΝ ΤΗΝΩΙ γὰρ τῆνος. Explicant scholiastae: ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ, ἢ ἐν ἐκείνῳ, τῷ ὕδατι δηλονότι. Quorum hoc structurae verborum congruit, sensui adversatur; illud sensui accommodari utcunque potest, sed structurae repugnat. Praecesserant enim haec: δεῦτ' ἐφ' ὕδατος ἔριφοι. Quid multa? Reposui verbum et rarius, et quod sententiarum tenor postulare videretur: ἈΚΤΑΙΝΟΪ. Nimirum ἀκταίνειν et ἀκταινοῦν, quod Grammaticis exponitur γαυρεῖαν καὶ ἀτάκτως πηδᾶν, admodum

significanter exprimit mores et gestus pueri insolentis, iactantisque sese intolerantius. Egregie Etymologicum M. p. 54. 34: Ἀκταίνω ἐπὶ ἵππων. Ἀκταίνειν, τὸ μετεωρίζεσθαι, καὶ ἐπαίρεσθαι, καὶ γαυριᾶν. παρὰ τὸ ἦκται ἀκτὸς, καὶ ῥῆμα ἀκτῶ, ἀφ' οὗ Ἀκταίνω, τὸ κουφίζω, παρὰ Αἰσχύλῳ (Eumenid. v. 36), καὶ Ἀκταῖνον μένος, τὸ ἀνάγον καὶ δυνάμενον ἀνορθοῦν. Pluribus hanc vocem, quae addenda est Lexicis vulgaribus, ornavit Ruhnkenius ad Timaeum p. 20. seq. ed. secundae. Libanio eamdem restituit Wytttenbachius Epist. Crit. p. 59.

CAPUT V.

Alius Eidylliū VIII. locus tentatus. Lacrumae et moeror in nuptiis. *Χάρις, χαρίζεσθαι, χάριτας ἀποδοῦναι, gratia, dare, porrigere, obsequi, morigerari et similia de nequitia Venerea.*

Μίτρην καταθεῖναι.

Alius est in eodem Eidyllio locus, a multis, ut facultas tulit, politus, a nemine, quod sciam, perpolitus. Nimirum laetitia Daphnidis, quem Caprarius victorem pronuntiaverat, et Menalcae, spe victoriae deiecti, aegritudo depingitur his versibus (88—91):

Ὡς μὲν ὁ παῖς ἐχάρη καὶ ἀνήλατο καὶ πλατάγησε
Νικήσας, οὕτως ἐπὶ ματέρα νεβρὸς ἄλοιτο.

Ὡς δὲ κατεσμύχθη καὶ ἀνετράπετο Φρένα λύπη.

Ὡς τερος, ὥς καὶ νύμφα ΓΑΜΗΘΕῖΣ ἀκάχοιτο.

Vitium ultimi versus, qui in plerisque editionibus ne ad metricas quidem leges revocatus legitur, acute perspexit AHLWARDUS (p. 109 — 114); remedium minime invenit. Nam quae ipsi coniecturae exciderunt:

Ὡς τερος, οὕτω καὶ νύμφ' οὐ γαμεθεῖς ἀκάχοιτο,

vel

Ὡς τερος, ὥς καὶ νύμφ' ἀγαμός τ' ἀφεθεῖς ἀκάχοιτο,

tales

tales sunt, quae, ut sperare fas est, suo nunc sint auctori displiciturae. FAWKES locum intelligit de moestitia novae nuptae, cui paterna domus iam relinquenda sit:

As grieve new-married maids their
sires to leave,

So deeply sighing, did Menalcas grieve. Subvenit Vir ingeniosus sensui, posthabitis poëtae verbis. GAIL autem, cuius versio quo minus graecis fida imagine respondet, eo crebrius facit ad sensum reperiendum, versum sic expressit: L'autre consterné, abattu par la douleur, ressembloit à une Nymphé qui pleure sa virginité. A qua ratione propius abest Arethusae auctor, tertium, ut cum magistris Dialectices loquar, comparationis quaerens in eo, quod et Menalcas, et nova nupta victi discesserint. Nec desunt veterum loca, quibus, quod negare sustinuit AHLWARDUS, moeror ac lacrumae in nuptiis commemorantur. Eleganter Catullus LXI, 81 seqq.

Tardat ingenuus pudor,
Quae tamen magis audiens
Flet, quod ire necesse sit.
Sed moraris, abit dies;
Prodeas, nova nupta.

Mirum est, in re, quam natura et experientia magistra cognoscas, desiderare veterum loca. Plura tamen, si cupias, designata invenies in HEINRICHII Observatt. p. 62. Igitur ad sententiam si respicias,

ex

ex idonea versus interpretatione emergentem, quis neget, commodam posse locoque consentaneam non elici quidem, sed exprimi? Nec equidem unquam adeo os perfricabo, ut infitias eam, me intelligere id, quod quivis suo sensu assequatur, qui vel gallice conversum locum legerit vel germanice. Tamen vehementer dubito, an sanus sit. Nam ne repetam, quod dixi, sensum exprimi posse, non elici, primum discrepantia illa lectionis, quae versum nunc breviate (*ὦτρως, ὡς καί*), nunc facit productionem (*ὦτρως, οὕτω καί*), quid portendat, Criticorum nemo ignorat; deinde forma verbi *γαμεθεῖσα*, quam adsciscunt, ut metro opitulentur, inusitatissima est. A quo iudicio me non deterret auctoritas Grammatici de Dialectis (p. 126. ed. Koen.), qui haud raro se passus est in errorem induci Codicum suorum corruptelis; nec movisse ea Valckenarium videtur, qui, reducto ex membranis et editionibus principibus *γαμηθεῖσα*, versum maluit numeris, quam verbi formam legibus grammaticis deficere. De legitima versus emendatione nondum liquet. Quocirca quamvis ne in criticis quidem rebus amem *δισομεῖν*, tamen, dum veriora fuerint excogitata, induam tantisper Trillerianum ingenium, proponendis duabus coniecturis, quarum ut neutram satis certam, sic utramque duco vulgata praestabiliorem. Legi enim poterit:

ὦτρως, ὡς νύμφα χάριτας ἀποδοῖς ἀχάχοιτο,
ut error natus videatur e scribendi compendio. *Χά-*

ριτες autem eleganter dicuntur Graecis ἐπὶ ἀφροδι-
 σίων, ut Gallis les faveurs. Hinc χάριτας ἀ-
 ποδοῦναι, χαρίζεσθαι. Quae trita sunt in re
 amatoria. Plutarch. Amator. p. 751. D. Χάρις ἡ
 τοῦ Θήλεος ὑπειξίς τῷ ἄρρένι κέκληται πρὸς τῶν πα-
 λαιῶν· ὡς καὶ Πίνδαρος ἔφη τὸν Κένταυρον ἄνευ χαρί-
 των ἐκ τῆς Ἥρας γενέσθαι. καὶ τὴν οὐπὼ γάμων ἔχου-
 σαν ὥραν ἡ Σαπφὼ προσαγορεύουσα φησιν, ὅτι, Σμικρά
 μοι, παῖ, ἔμμεναι φαίνεαι, καὶ χαρίς. ὁ δὲ Ἡρακλῆς
 ὑπὸ τινος ἐρωτᾶται· Βία δὲ πράξας χάριτας, ἢ πεί-
 σας κόρην; Aristophanes Eccl. v. 625. οὐκ ἐξέσαι παρὰ
 τοῖς καλοῖς καταδαρθεῖν ταῖσι γυναιξί, πρὶν τοῖς αἰ-
 σχροῖς καὶ τοῖς μικροῖς χαρίσωνται. Achilles Tatius
 I, cap. 9. p. 29. ed. Mitscherlich. τὸ σύνηδες τῆς κοι-
 νωνίας εἰς χάριν ἐναισιμώτερον. (Sic enim pro vul-
 gato αἰδεσιμώτερον haud dubie legendum, auctore
 Tyrwhitto in Burghessii Appendice ad R. Dawesii Mi-
 cellanea Critica p. 491, licet aliam coniecturam sup-
 peditarit Wytttenbachius Biblioth. Crit. Vol. I. P. II.
 p. 60.) Scholiastes Pindari ad Pyth. Od. II, v. 78.
 χαρίζεσθαι κυρίως τὸ συνουσιάζειν λέγεται, ὥσπερ
 Θεόπομπος μὲν ἐν Μήδῳ εἰσάγει τὸν Λυκαβηττὸν λέγον-
 τα. Hesychius To. II. p. 1543. χαρίσασθαι, πα-
 ρασχεῖν. λέγονται γὰρ αἱ γυναῖκες χαρίζεσθαι πρὸς
 συνουσίαν ἑαυτὰς ἐκδιδούσαι, h. e. dantes, por-
 rigentes. Nam haec Latinorum sunt vocabula,
 frequentia in hoc genere cum aliis: morigerari,
 obsequi, obsequium praebere. Opposita
 sunt ἀναίνεσθαι (v. Iac. Maussacus ad Har-
 pocra-

pocrationem pag. 34. ed. Vales.), negare. Martialis IV, 71.

Casta igitur nulla est? Castae sunt mille. Quid
ergo.

Casta facit? Non dat, non tamen illa negat. Graecorum autem χάρις plane expressit Comicus vetus apud Fulgentium p. 565.

Non ego ita fui, ut nunc sunt meretrices diabolae,

Quae suam numi caussa parvi pendunt gratiam. Plura de his verbis collegerunt interpretes ad Antoninum Lib. pag. 282. ed. Verheyk. et Ruhnkenius ad Timaeum p. 274, cui aliquot loca debemus.

Alterum emendandi periculum hoc esto:

Ὡς νύμφα ΜΙΤΡΑΝ ΚΑΤΑΘΕΪΣ' ἀκάλχοιτο.
Pindar. Ol. VI, 66. αἱ δὲ Φοινικόκηρον ζῶσαν κατα-
θηκάμενα — τίκτε θεόφρονα κοῦρον. Verbis poë-
tae νύμφα μίτραν καταθεῖσα potuit ab aliquo glosse-
matis loco apponi γαμηθεῖσα, quod librarius deinde,
litterarum deceptus similitudine, in textum intulit,
eaque re versus mutandi necessitatem aliis imposuit.
Caeterum de mitrae usu nota omnia sunt. Cf. prae
caeteris Schwebelius ad Moschum II, 73, Schraderus
ad Musaeum p. 345, et Winckelmann Gesch. der
Kunst To. I. p. 197. ed. Dresd.

CAPUT VI.

Ulcus in Eid. II. nudatum. E Sapphus Odario glossema expulsum. χλωρός. Θάψος.

In variis scriptorum veterum locis, quae mature iam corruptelam contraxissent, REIZIUS mihi meus etiam Theocriti versum designabat, qui est in Pharmaceutria, praestantissimo carmine, quod Racinius caeteris omnibus anteponendum iudicabat. Ibi quum v. 59 — 62 Simaetha ancillae, cuius magico utebatur ministerio, praecipiat haec:

Θέσυλι, νῦν δὲ λαβοῖσα τὸ τὰ θρόνα ταῦθ', ὑπό-
μαζον

Τᾶς τήνω φλιᾶς καθυπέρετρον, ἃς ἔτι καὶ νῦν
ἐκ θυμῷ δέδεμαι· ὁ δὲ μευ λόγον οὐδένα ποιῇ.

καὶ λέγ' ἐπιφθύσδοισα· τὰ δέλφιδος ὅσέα
πάσσω,

REIZIUS ultimi hemistichii verba per errorem repetita hic censebat ex versu 21, laetabaturque impense, quum SCHNEIDERI, Viri optimi et tum Reizio dilecti, tum mihi perpetua caritate et benevolentia prosequendi, consensionem ex Harlesiana editione, qua ipse uti non solebat, attulissem. Coniectabam varia; REIZIO nihil placebat. Incertus enim ipse de genuina Theocriti lectione, non acquiescebat in eo, quod

quod facile invenire quilibet perlustrando loco potest, et in quod recentissimos etiam interpretes poëtae, AHLWARDUM et BINDEMANNUM, incidisse videas: τὰ Δέλφιδος ὅς' ἔα μάσσω. Ultimum verum, pro ὅς' ἔα aliud quid positum a poëta statuebat, quod verum nostrum illi, e quo male suppletus esset, redderet dissimiliorem. Ineptus sim, ea si recoquam, quae tali iudici displicuerunt. Versum igitur commendabo felicioribus ingeniis sanandum, modeste in eo conquieturus, ut per hanc opportunitatem e Scholiis, quae vulgata in hoc Eidyllium exstant, SAPPHUS elegantissimum carmen insigni menda liberem. Videlicet ad versum 88.

Καί μευ χεὼς μὲν ὁμοῖος ἐγένετο πολλάκι θάψω,
Scholiastes haec annotavit: Ὅμοῖος θάψω, χλωρὸς, ξανθὸς — ὥς φησι καὶ Σαπφώ. IOH. CHRIST. WOLFIUS, quum sedem vocabuli in superstitionibus poëtriae carminibus haud reperisset, locum ei non valde honestum concessit in Fragmentorum farragine (p. 98). Quid vero, si in eo poëmate, quod Longinus (cap. X. p. 42. ed. Toup.) nobis servavit, glossema lateat? Expelle illud ope istius scholii; exquisitam agnosces ac genuinam poëtriae scripturam. Cecine-
rat Sappho:

Καὶ δ' ἰδρὼς ψυχρὸς χέεται, τρόμος δὲ
Πᾶσαν ἀγρεῖ, χλωροτέρα δὲ θάψω
Ἐμμί· τεθνάκην δ' ὀλίγω 'πιδεῦσα,
φαίνομαι ἄπνους.

In nostris libris male legitur: χλωροτέρα δὲ ποίας.

Languidum hoc interpretamentum quis diutius ferat? — Caeterum de $\theta\acute{\alpha}\psi\omega$, ligno quodam, quo puellae flavum capillis colorem conciliare solebant, praeter Schreberum ad Theocriti locum, diligenter exposuit Ioh. Arntzenius de colore comarum c. VII. p. 115. $\chi\lambda\omega\rho\acute{o}s$ autem Graecis proprie dicitur de colore herbarum foliorumque, quae, pristino vigore paulatim amisso, flaccescunt et pallorem quemdam induunt. Hinc de pallore auri. V. Mitscherlichii Lectt. in Catullum p. 91. Eleganti denique translatione usurpatur de metus, aegritudinis, aerumnae et moeroris indiciis, in vultu expressis. Cf. Salmasii Exercitatt. Plin. To. I. p. 594, Gesnerus ad Quinctilian. I, 2. 18. et quos praeterea laudavit Matthaei ad Glossaria gr. minora Vol. I. p. 29. n. 40.

CAPUT VII.

Theocriti locus in Eidyllio IV. emendatus. Particula *av* vel *xa* potentialem optativum semper comitatur; a subiunctivo abesse potest. Homeri et Theocriti quidam versus ex hac norma restituuntur.

Mirabamur aliquando, quid esset, quod, qui perpetuis Theocritum animadversionibus instruxisse videri vel-
lent, in iis nos locis saepe numero destituerent, qui-
bus interpretum operam atque auxilium sollicite an-
quireremus, quum contra in aliis, quibus carmen velu-
ti prono et facili ac liquido alveo decurrit, molesto
flumine notarum nos inundarent. Nuper a WOLFIO,
divino illo Homeri sospitatore, edocti intelleximus,
duas hodie in usum venisse perpetui Commen-
tarii notiones, quarum altera perpetuam sponderet
et aequabilem diligentiam atque sollertiam interpre-
tandi, altera id duntaxat portenderet, perpetuo
aliquid notarum adscriptum a commentatoribus esse,
seu, ut ipsi aptius multo et significantius loquuntur,
adpersum. Quamobrem conqueri desinamus sum-
missas interpretum voces, ubi aut dicendum erat
contentius, aut prorsus conticescendum. Et conti-
cuerunt sane plerique in loco difficillimo, quem ex
Eidyllio IV. promamus. Miratur ibi Battus, viru-
lentu

lentus homo, Milonem persuadere potuisse Aegoni, rustico illi ac rudi palaestrae, ut secum Olympiam tenderet, atque in gymniciis ludis fortunam experiretur suam. Tum addit versu 11.

ΠΕΙΣΑΙ τοι Μίλων καὶ τῷς Λύκος αὐτίκα
λυσσῆν,

Milon beredet wohl den Wolf, auf der
Stelle zu rasen,

uti vertit FINCKENSTEINIUS. At sensum si requiras, nec ludere animum velis Scholiastarum graecorum somniis *), ante Ahlwardum perpaucos reperiās,

*) Sat honestus his erit in imo margine locus. τὸ λυσσῆν ἴδιον τῶν κυνῶν· ἀλλ' ἴσως λέγει, ὅτι πείσειεν ἂν καὶ τοὺς λύκους τὸ παρὰ τὴν συνήθειαν ὑπομεῖναι. ἢ ὅτι καὶ τοὺς λύκους ἐκμήνῃ ἂν ὁ Μίλων, ὅπου καὶ τὸν Αἰγῶνα τὸν ἀγροῖκον ἐπὶ τὸν ἀγῶνα ἀποδύσασθαι ἠνάγκαζε.

His subiiciam FAWKESII notam, ne lectores loci, abhorrentes atque reformidantes criticum ensem, leniore medicina, quae ab interpretatione exspectatur, fraudatos sese existiment: The Greek Scholiast observes, that madness is a distemper to which dogs, of all animals, are

most liable: thus Virgil, Geo. III, 496. Hinc canibus blandis rabies. Hence gentle dogs run mad; at least much more so than wolves: therefore, says Battus, if Milo can prevail on the rustic Aegon to go to the Olympic games, he might persuade even wolves to run mad. Quibus si adieceris HARDIONIS notam (Mém. de l'Acad. des Inscript. To. IV. p. 526), repetitam illam tum a Pagninio, tum, suppresso auctoris nomine, etiam a Gailio in maiore editione:

reperias, qui explicationem illius serio sint meditati. *TOUFIUS* enim (in Appendice notarum ad Theocritum, Oxonii 1774. pag. 12) quid sibi voluerit versum exponens, non satis assequor: itaque verbis eius fideliter referendis, iudicium relinquam lectoribus. „Venustatem, ait, huius loci nemo „interpretum percepit. Respexit poëta ad versum „praecedentem, *κῶχεν ἔχων σκαπάναν τε καὶ εἴκατι* „*τουτόθι μῆλα*. Ubi notandum illud, *εἴκατι μῆλα*, „viginti oves: qui fundus sententiae. Facit „Aegon, quod lupi facere solent. Oves dilaniat. „*Λυσσᾶν* est proprie canum; est et luporum „famelicorum. Poëta nescio quis de S. Theodoro 154. *λύκου τε λύσσαν ἐξελών τοῦ ποιμνίου*. „Atque hinc unice intelligendus Noster; cuius venenum atque elegantiarum ne centesimam quidem partem perspectam habemus.“ At probe perspectum habuit

tionem: nam in altera minore ne repetiit quidem, quod illustrationis aliquam speciem haberet: collectas possidebis opes omnes, quas interpretes admodum illiberali parsimonia exposuerunt. Hardion autem sic locum explicuit: Ce proverbe, qu'on peut appliquer à tout ce qui se feroit contre le cours ordi-	naire de la nature, ne me paroît fondé que sur ce que les loups supportent long temps la soif, et sont par conséquent moins sujets à devenir enragés. Caeterum harum explicationum, praeter tentatam a Scholiastis, nullam norat Ahlwardus.
--	--

habuit AHLWARDUS, quid sententiarum tenor hoc loco requirat. Apponam eius verba, ne difficultates videar praeter modum adauxisse: Einzeln genommen haben die Worte und der Vers einen Sinn; allein es ist gar keine Verbindung und kein Menschenverstand darin. Wenn einer im Ernst sagen wollte: „der Mann ist sehr beredt, er kann wohl den wildesten Menschen zum Toben bringen,“ der spricht offenbaren Unsinn. Ebenso der, welcher sagt, er kann das Schaaf wohl zum Blöcken und den Hund zum Bellen überreden. Was einem von Natur eigen ist; dazu beredet man keinen, aber wohl zum Gegentheil. — Dies auf unsere Stelle angewandt, zeigt offenbar, dass kein Sinn darin ist. Satis graviter haec et reliqua Ahlwardus, sed recte omnino et vere, ut Criticorum filiis veterum excuteret. Neque enim sani quicquam ex hoc loco extricari interpretando potest. Nisi forte difficultates eius obumbrare liceat, hoc ingeniose scilicet adhibito artificio, ut verba τῶς λύκος αὐτίκα λύσῃν addita a Batto arbitremur ὡς ἐκ τοῦ ἀπρόσδοκτου. Quo explicationis perfugio haud raro utimur etiam iis in locis, ubi veteres haud dubie ipsi, si nos interpretantes audirent, inopinata multa et inexpectata demiraturi forent. Gaudebam ergo, quum ista Ahlwardi legerem; verum ad emendationes eius ubi perveneram, omnis subito extincta

laetitia

laetitia est. Rescribendum putavit vel τῷς λύκος οὐ
 τιν' αἰνύσσην, vel οὐ τιν' αἰνύσδην seu αἰνύσδεν, vel οὐχὶ
 λαφύσσην seu λαφύσσεν. Quarum coniecturarum ul-
 timam ipse optimam iudicavit. Mihi vero, aliam loco
 medelam quaerenti, percommode subvenerunt Sche-
 dae Scaligeranae, in quibus pro αὐτίκα, otioso vo-
 cabulo, notatam inveniebam AURATI lectionem ἀμνί-
 δα. Quam quare etiamnum suspicer ex antiquo codice
 fluxisse, caussa in aprico est. Neque enim AURATO in
 mentem venire poterat, talem versus emendationem
 facere, quae, nisi perficeretur refingendis caeteris,
 sensum nihil iuvaret, neque SCALIGER, si in excer-
 pendi tumultuario labore paratis opibus frui scisset,
 videtur illam lectionem ita nudam in chartas con-
 iecturus fuisse. Quicquid sit, AURATI inventum
 mihi profuit ad verum reperiendum. Scribo:

ΠΕΙΣΕΙ τοι Μίλων ΚΑΤ' Τῷ ΛΥΚῳ ἈΜΝΙΔΑ
 λυσσῆν,

Milo, lupum contra rabiāt, persuase-
 rit agno.

Qua de correctione si paullo melius statuo, quam
 soleo de meis, veritatem eius supra omnem dubita-
 tionem evectam ratus: hanc dicentis confidentiam
 excusabit tum Scaligerani nominis memoria, tum
 auctoritas duorum litteratissimorum amicorum, quo-
 rum alter in egregio libro hunc ipsum locum sua
 cura dignum habuit, uterque autem coniecturam,

simulatque litteris communicatam a me acceperat, magna consensione amplexus est. Itaque ad fidem ei atque gratiam conciliandam prorsus nihil adiicerem, nisi properantem retraheret verbum *πισται*, quod servatum antea, nunc demum mutare aggressus sum. Nempe mutandi necessitatem imposuit defectus particulae *ἄν*. Quae ut numquam iungitur optativo, eam significationem habenti, a qua denominatur: ita potentialem optativum semper et constanter comitatur. De quo usu ac discrimine optativorum nemo, neque crebrius neque diligentius, praecepit acutissimo BRUNCKIO, cuius Comicus et Tragici etiam ex hac parte expolitissimi sunt. V. eius notas ad Aristophanem To. III. p. 17, ad Aeschyli Prom. 622. 1065, Euripidis Phoen. 514. 1211, Hecub. 1097. Add. Dorvillium ad Chariton. p. 212. Fateor equidem, me olim dubitavisse, annon haec tanta loquendi *ἀνπισται* Atticis tantum poetis tamquam propria esset attribuenda, quum caeteri, et antiquiores et seriores, licentiae aliquid indulsisse sibi viderentur: verum excussis sedulo, quae inveniuntur, exemplis plurimis, ubi vel constanti fide librorum cum optativo potenciali particula ponitur, vel exclusa, perfacili negotio reponi potest, plane compertum habeo, inconstantiam, si qua occurrat, profectam a librariis esse, in quorum erroribus tollendis Brunckiana sit diligentia imitanda. Sic in versu Homérico, Il. V. 303, quem unum HOOGEVEENIUS (in Doctrinae particularum linguae graecae To. I. p. 91) laudavit,

laudavit, ut ἂν δυνητικὸν interdum omitti ostenderet, in illo igitur versu:

ὁ δὲ χειρμάδιον λάβε χειρὶ
τυδείδης, μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρες φέ-
ροιν,

etsi neque Venetum munus, nec Alteri Codices varietatem afferunt, tamen non dubito, quin reponendum sit: ὃ οὐ δύο κ' ἄνδρες φέροιν. Recurrunt verba Il. XX, 286. eodem modo et corrupta, et emendanda. Locus geminus est Il. I, 272, ubi particula recte adiecta legitur: κείνοισι δ' ἂν οὕτις τῶν, οἳ νῦν βροτοί εἰσιν ἐπιχθόνιοι, μαχέοντο. Pariter in Eidyllio inter Theocritea XXII, v. 162. legebatur olim:

ὣς ἀγαθοῖς πολέες βούλοιντό γε πενθεροὶ εἶναι.

Nunc recte BRUNCKIUS βούλοιντό κε rescripsit. Sed idem vitium eximendum erat eiusdem carminis versui 74.

οὐκ ἄλλω γε μαχεσσαίμεσθ' ἐπ' ἀέθλῳ.

Scribe: οὐκ ἄλλω κε μαχ. Dissimilis est ratio subiunctivi, qui particulam illam et comitem adsciscit, et saepius spernit. Hom. H. in Cererem v. 491. μέγ' ὄλβιος, ὃν τιν' ἐκεῖναι προφρονέως φιλῶνται ἐπιχθονίων ἀνθρώπων. Aeschylus S. c. Theb. 259. ὥσπερ ἄνδρας, ὧν ἀλῶ πόλιν. Inscriptio Triopea II, v. 30. οὐ μιν ὀνόσσεται, καὶ κεκροπιδὴν περ εἶόντα. De hac particulae omissione monuerunt BRUNCKIUS

ad Aesych. S. c. Th. 299. et ad Eurip. Med. 519.
 atque visconti Iscrizione greche Triopée
 ora Borghesiane p. 88. Apparebit autem ex
 his, quae percurri, si in Theocriteo versu remansis-
 set optativus, illi defuisse aliquid ad sinceritatem.
 Caeterum de verbo *καταλυσσᾶν*, a nobis restituto,
 v. Suidam h. v.

CAPUT VIII.

Mnasalcae et Macedonii Epigrammata quaedam emendantur.
Tentatur locus Euripidis in Electra. Parcarum varia nomina:
παρθέναι, παρθένοι, κακοπάρθενοι, τρεῖς ἀδελφαί, tres sorores.
Κόρη de Proserpina. ξάλειν et ἑμύσσειν, etiam de lacrumis.
Sirenū images ad luctum declarandum adhibitae tumulis-
que impositae.

Erit nobis ad Theocriti spinosa loca saepius rever-
tendum. Nunc quoniam tale sumus iter ingressi,
in quo honeste liceat quaedam deverticula quaerere
ad animi relaxationem, exspatiabimur aliquantisper
in Anthologiam graecam, refertissimum illum omnis
elegantiae thesaurum, in quo concinnando expolien-
doque HUSCHKIUS in Batavia et in Gallia CHARDO-
NUS cum maxime laborant. Quorum virorum studia
quemadmodum nulli dubitamus, quin multis modis
exsuperatura sit doctrina et diligentia Critici eximii,
qui nuper inter nostrates Brunckianum textum Lipsi-
ensibus formis recudendum curavit, et quicquid prae-
ter ingenii opes, quas ipse affert amplissimas, perfici-
undo operi inserviat, intensissima cura anquirat: ita
gratum nos ei facturos speramus, si tum hic, tum
alibi

alibi expromamus, quae ad emendandos illustrandosve illorum poëtarum difficiles saepe et perobscuros lusus conferre aliquid videantur. Scimus enim, Virum praestantissimum ne exigua quidem ab amicis munera adspernari, plane sentientem cum illo apud poëtam: *δόσις ὀλίγη τε φίλη τε.*

In carminibus MNASALCAE, qui circa Olymp. CXXXVI Theodoridae aequalis vixit, imitatus saepe numero antiquiores, a recentioribus ipse crebrius ad imitationem vocatus, multa sunt misere corrupta; unum corruptissimum, quod in Brunckii Analectis To. I. p. 193. n. XVII legitur:

*Αἱ αἱ παρθενίας ὀλοόφρονος, ἃς ἀπο Φαιδρᾶν
ἔκλασας ἀλικίαν, ἡμερόεσσα κλεοῖ,
Κὰδ δέ σ' ἀμυξάμεναι περὶ δάκρυσιν αἰδ' ἐπὶ
τύμβῳ*

Λᾶες Σειρήνων ἔσαμες εἰδάλιμοι.

Et BRUNCKIUS quidem (To. III. Lectt. et Emendatt. p. 36) sensum huius tetrastichi sine melioribus locis restitui posse negavit. IACOBS autem (Emendatt. in Epigrammata Anthologiae graecae, Lips. 1793 p. 9) illud sic tentavit, ut versu primo pro παρθενίας scriberet Περσεφόνας, deinde reponeret ἃ σ' ἀπὸ Φαιδρᾶς ἤρπασ' ὀμηλικίας, ἡμερόεσσα κλεοῖ, denique tertium versum hoc modo mutaret: ἄμμες ἀμυξάμεναι δὲ παρηίδας αἰδ' ἐπὶ τύμβῳ κ. τ. λ. Quae correctiones quo magis sua se et probabilitate et elegantia commen-

commendant: eo timidius ingredior ad meas hariolationes proferendas. Videbatur mihi Epigramma sic restituendum:

Αἱ αἱ παρθενίας ὀλοόφρονες, αἱ σέο Φαιδρᾶν

Ἐκλασαν ἀλικίαν, ἡμερόεσσα Κλῆσῃ.

Κ' ἄμμες ἀμυζάμεναι χροῖα δάκρυσιν ἅδ' ἐπὶ
τύμβῳ

Λᾶες Σειρήνων ἔσμεν εἰδάλιμοι.

Ach der verderblichen Schwestern! sie
haben den Faden des Lebens
In der Blüthe dir schon, reizende
Kleo, gelös't.

Und wir marmornen Bilder, die Wangen
durch Thränen entsetlet,
Stehen über der Gruft hier in Sire-
nengestalt.

In his παρθενία non est virginitas, quod Brunckius putabat, sed virgo, adiectivo locum substantivi tenente. Is nimirum est mos loquendi, quem epigrammaticarii in primis poëtae frequentarunt suumque fecerunt, ut v. c. δεσπόσυνος dicatur pro δεσπότης, γειτόσυνος pro γείτων, δουλόςσυνος pro δοῦλος. De quibus bene admonuit Musgravius ad Euripidis Hecubam v. 448. Poteras et in nostro versu παρθενικάς sed nec hanc emendationem, etsi facilitate sua blandiatur, propter illum morem loquendi

loquendi necessariam duco. ibi Quatenam vero sint παρθέναι ὀλοόφρονες, quoniam illae sensu κλάσαι Φαιδραν ἀλικίαν dicantur, satis mihi videor vertendo declaravisse. Quippe illae intelliguntur tres sorores, quarum atra fila Horatius commemorat, II. Odar. IV, 15. 16. His enim et nomen illud congruit, et ipsa res, quae describitur. Ac rem quidem tot exprimunt exornantque poetarum loca, ut etiam in vulgus dimanarit. Praeteribo ea, quae MANSO in commentatione de Parcis elegantissime scripta collegit (Versuche über einige Gegenstände aus der Mythologie der Griechen und Römer, pag. 493 — 572), acquieturus in his, quae nobis sunt propiora, et vel criticam opem requirunt, vel simul nominis illustrationem aliquam atque confirmationem suppeditant. Huc autem pertinet, quae apud Meleagrum (Epigr. CXXIII. ed. Manson.) occurrit κακοπάρεθρος Μοῖρα, aut apud Lycophronem v. 585. γηραιὰ κόραι, planeque quoad sententiam nostro simile est illud Pauli Silentarii, Epigr. LXXXIII. Analect. To. III. p. 102.

Αἱ αἱ λευγαλέη καὶ ἀμείλιχος ἔπλετο Μοῖρα,
Μηδὲ τεῆς ἥρης, δύσμορε, Φεισαμένη.

Ha! wie grausam sie war, wie uner-
bittlich die Parze!

Deine Blüthe sogar, Armer, ver-
schonte sie nicht!

His

His adde Epigramma inter Ἀδέσποτα DCXCV. Analect. p. 300, ubi Φθονεῖν Μοῖρα, βάσκανος δαίμων et similia, quae explicatione non egent. Verum emendatione indiget pulchrum carmen MACEDONII (Analect. To. III. p. 113. no. VII), quod, quoniam per hanc dicendi de Parcarum nominibus opportunitatem sanari facili negotio potest, huc transferre non gravabor:

Κιχλίζεις, χρεμέτισμα γάμου προκέλευθον ἰεῖσα,
 Ἦσυχά μοι νεύεις· πάντα μάτην ἐρέθεις.
 Ὡμοσα τὴν δυσέρωτα κόρην, τρισὶν ὥμοσα ΠΕΤΡΑΙΣ
 Μήποτε μελιχίοις ὄμμασιν εἰσιδέειν.
 Παῖζε μόνῃ τὸ Φίλημα· μάτην πόμπυζε σεαυτῇ
 Χείλεσι ΓΥΜΝΟΤΑΤΟΙΣ, οὔτινι μισγομένοις.
 Αὐτὰρ ἐγὼν ἑτέρην ὁδὸν ἔρχομαι, εἰςὶ γὰρ ἄλλαι
 Κρέσσονες εὐλέκτρου Κύπριδος ἐργάτιδες.

Tres illae rupes, versu tertio memoratae, quae sint, nec explicuit quisquam, nec facile explicuerit. Vix ego dubito, quin hoc distichon sic corrigendum sit:

Ὡμοσα τὴν δυσέρωτα Κόρην, τρισὶν ὥμοσ' ἈΔΕΛ-
 ΦΑΙΣ,
 Μήποτε μελιχίοις Σ' ὄμμασιν εἰσιδέειν.

Hic ut ὕστερον πρότερον committam, insertam voculam σὲ quantopere sensus flagitet, et quomodo exciderit, nemo est, quin pervideat. Parcae autem τρεῖς ἀδελφαί vocantur plane, ut in Homericō H. in Mercurium v. 549.

Σεμναὶ γάρ τινές εἰσι κασίγνηται γεγαυῖαι
 Παρθένοι, ὠκείησιν ἀγαλλόμεναι πτερύγεσσιν,
 Τρεῖς.

Quam egregiam lectionem, auctoritate codicis Moscoviensis nuper etiam ab Ilgenio redditam, nostrisque correctionibus valde proficuum, principi Criticorum, DAVIDI RUHNKENIO, debemus. Quem vide Epistolae Crit. I. pag. 50. Tum in eodem Macedonii Epigrammate versum sextum, qui aut nullum habet sensum, aut, si habet, frigidae tautologiae fastidium movet, sic velim refingi:

Χείλεσιν ἴγροτάτοις, οὐ τινὶ μισγομένοις.

Quibus apte depingitur lascivientis amoris cupiditas atque pruritus. Epigramma ἀδέσποτον (quod videtur Iuliani esse) in Analectis LV, To. III. p. 161. Κούρη τις μ' ἐφίλησεν ὑφ' ἑσπερα χείλεσιν ὑγροῖς. Χείλεα ἀκροβαφῇ dixit Irenaeus Epigr. III. To. III. p. 10. Cf. Interpretes ad Anacreontis Od. XXVIII, 21. Verum haec obiter et in transcurso. Valde enim distant a Parcis, de quibus antea sermo nobis erat, et a δυσέρωτι κόρη, de qua nunc id addendum est, intelligi Proserpinam debere, κούρην περικαλλέα Περσεφόνειαν, Hom. H. in Cererem v. 491. Δυσέρως enim hic nec perditte amantem significat, neque violentia amoris abreptam aut in libidinem nimis effusam, (v. D. Heinsii Lectt. Theocrit. c. IV. p. 303. T. Hemsterhus. ad Lucianum To. I. p. 389. ed. Bipont.), sed infelicem in amore;

amore; uti bene iam vertit Eilh. Lubinus. Nec sane adiecissemus illam observationem de κόρη, quae e poëtarum lectione vel tironibus trita est, nisi vel fuissent, qui puellam poëtae amatam temere intelligerent, vel hanc eandem appellationem reddere luberet Proserpinae in vexato EURIPIDIS loco, qui est Electrae v. 677. Orestes ibi et Electra Iovem, Iunonem, ipsum denique interemtum patrem, Agamemnona, invocant, ut victoriam annuant coeptis, quibus necare Aegisthum punireque Clytaemnestram matrem aggrediuntur:

Σὺ τ', ὦ κάτω γῆς ἀνοσίως οἰκῶν πάτερ,
καὶ γῆ τ' ἀνάσσα, χεῖρας ἧ δίδωμι' ἑμᾶς,
Ἄμυν', ἄμυνε τοῖςδε Φιλτάτοις τέκνοις.

Medii versus vitium duplici copula argui, senserunt omnes, qui ad legendum locum accesserunt. Recte etiam observatum est IACOBSIO (Animadvers. in Euripidis Tragoedias p. 196), respici hoc versu ad inferos Deos, quibus qui preces funderent, terram manibus solebant pulsare. V. Hom. Iliad. IX, 564. Correxist Vir acutissimus Ἐκάτη τ' ἀνάσσα, Hecaten monens nonnumquam nihil differre a Proserpina. Ego vero lubenter id largior, quod V. D. e scholio quodam in Theocritum (Eid. II, 12) demonstratum ivit; sed Tragicis an ita placuerit, subdubito. Quamvis enim tragici poëtae et ante iam lyrici inde a saeculo ante Christum quinto fere medio Hecates auxerint munia, nomenque et mythos illius proprios tum ad

Artemin transtulerint, tum etiam cum Eilithya communicarint: id quod prae caeteris erudite ostendit SPRENGELIUS (Beyträge zur Geschichte der Medicin, P. III. p. 25): tamen desidero Tragicorum loca, e quibus Proserpinam quoque isto appellatam esse nomine appareat. Quocirca, ut vices huic Deae reddantur, Euripidis versum sic mutaverim:

ΚΟΡΗ Τ' Ἀνάσσα, χεῖρας ἢ δίδωμι ἐμὰς.

Sed satis de his. — Iam enim revocanda est disputatio ad primum illud, unde progressa fuerat, Mnasilcae Epigramma, ut, si quid in eo reliquum est, quod vel lucem vel firmamentum desideret, nostra ei opera succurrat. Versu igitur tertio quod rescripsimus, κ' ἄμμες ἀμυξάμεναι χεῖρα δάκρυον, praeclare sustentatur imitatione Antipatri Sidonii; Epigr. CIV. To. II. p. 35. σὺ δὲ ξαίνουσα παρειὰς δάκρυον, quae et servatum a nobis δάκρυον unice tuetur et vindicat. Quamvis enim durius videatur atque insolentius dictum, χεῖρα δάκρυον ἀμύσσειν, tamen et insolentiam excusat alterius poëtae haud aliter loquuti exemplum, et duritiem observatus diligenter loquendi usus mitigabit. Ergo de hoc quaedam adspargam. Ἀμύσσειν quibus maxime notionibus frequentetur, satis constat, et monitum est ab eruditis editoribus Hesychii To. I. p. 290. Nunc illud operae pretium est advertere, verbum, quia descendat a μύειν vel μίειν, quibus inter alia subiecta fuit potestas quasi secando minuendi, comminuendi, usurpari de partibus, quae proprie

proprie scarificando radendoque, deinde per translationem etiam aliis modis comminuantur, extenuentur, ideoque deformentur atque deturpentur. V. Lennepii Etymologicum linguae graecae p. 136. (Id si teneatur, apertum est, quod Mnasalcas noster paulo durius dixerit ἀμύσσειν χροά δάκρυον, aut Antipater ξαίνειν, nihil differre ab eo, quod mollius pariter atque elegantius expressit Euripides Helenae v. 1435, δάκρυον ἐκτῆξαι χροά, nisi quod Mnasalceae dicendi rationi insuper deformitatis seu foeditatis notio inhaereat. Sensus igitur formulae sic poterit circumloquendo declarari: vultum lacrumis extenuantibus deformare, lacrumis formam rodentibus foedare. — Denique in ultimo Epigrammatis versu, quod nec Brunckii aciem fefellit, εἰδάλιμοι novo more positum a poeta est pro εἴκελοι, ita ut λαῖες Σειρήνων εἰδάλιμοι dicantur imagines vel simulacra Sirenum e lapide confecta. His imaginibus, usitatum veteribus erat, ornare cippos mortuorum, vel quod simulacra facundiae, illustri in loco posita, magnam habere vim existimarentur ad memoriam et gloriam facundissimorum hominum conservandam, vel ut omnino luctus sui lamentorumque partes veluti transferrent ad eas, quarum voces ad molliores tenerioresque animi affectiones ciendas aptissimae viderentur. Prius illud obversatum esse putabimus animis eorum, qui Sophoclis, Isocratis aliorumque sepulcra Sirenum imaginibus insignirent

(v. voss Mythologische Briefe II. p. 44):
 hoc posterius valebit tum ad plura Anthologiae
 graecae carmina explicanda, velut Erinnos II. (Anal.
 To. I, p. 58), tum ad illustrandum Euripidis nobilis-
 simum locum (Helen. v. 166), ubi Helena, mortem
 mariti flebilibus modis lugens, Sirenas potissimum
 in societatem doloris advocat. V. JACOBS Animad-
 verss. in Euripidem p. 142.

Eichstaedt, Heinrich Carl Abraham,

Quaestionum philologicarum specimen Observationes aditalis indicendae
caussa

Lipsia 1796

4 Diss. 4996#Beibd.7

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11027663-7

VD18 14650746-001